

svētdienas • rīts

Būdams gimnazists, es aktīvi darbojos «Zeitiminkai»...
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?

Aprīlis 2024 Nr. 4 (2001)
2,00 €

Kā atjaunoja laikrakstu “Svētdienas Rīts”

Grāmata
Atvērs Katrīnas Čakstes-Vilsons grāmatu “Karš, mīlestība, brīvība”

Saruna
Žurnāliste Elita Veidemane: “Mācītājiem jāiedrošina cilvēki – esiet gaismā!”

Garīgā aprūpe
Par garīgo dzīvi un garīgo aprūpi.
Linda Kalniņa

«Zeiminkai». Man piedāvēja darbu nacionālistiskā, kontrrevolucionārā organizācijā.
— Ar ko jūs nodarbojaties tagad, kad esat pārnācis? — Kopš ar domubiedriem atjaunojam «Zeiminkai». Atkal ir šis biedrības pirmā pakāpe «Skolēnu savienība», ir otrā — «Studentu savienība» un ir «Vecie draugi» — bijušo vienpadsmit korporāciju apvienība, kurā piedalās 44 vācēdri.
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?
— Gadījumā, kas attiecas par homoseksuālu izglītību, par kristīgu un citu darbu, kurā ir iesaistīts jauna, ceturši pakāpe ar domubiedriem atjaunojam «Zeiminkai» pamatu un pastāvotie darbinieki.
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?

CETURTĀ DAĻĀ

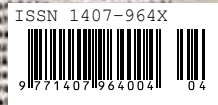
L. PRĒDELA FOTO
— Saprobu, ka jums nav viegli atcerēties pārdzīvoto. Un tomēr...
— Man lielām to visu gribas aizmirst, kaut nebūvē ir pagājuši ceturši daļa dzīves. To nevar noslēpties. Atcerētos 1988. gada 2. novembrī, pateicoties lietuviešu

Arhibīskapa Jāņa Vanaga vēstījums 2024. gada Lieldienās “Izbaudiet savu augšāmcelšanos!”

Vanaga. — 1980. gadam sākās izdevums «Ceļš» (redaktori: K. Lapiņš, I. Bubenis, M. Pīlēns, B. Almantis, A. Kaminskis, J. Vanags) ir vēstis galvenokārt teoloģiskajai lasītājiem. Pirmo numuru izdruka un izpildītas lasītājiem un meklējama pasākums teoloģiskā darbībā. Tas gan... ka «Ceļš»...
— Saprobu, ka jums nav viegli atcerēties pārdzīvoto. Un tomēr...
— Man lielām to visu gribas aizmirst, kaut nebūvē ir pagājuši ceturši daļa dzīves. To nevar noslēpties. Atcerētos 1988. gada 2. novembrī, pateicoties lietuviešu

1980. gadam sākās izdevums «Ceļš» (redaktori: K. Lapiņš, I. Bubenis, M. Pīlēns, B. Almantis, A. Kaminskis, J. Vanags) ir vēstis galvenokārt teoloģiskajai lasītājiem. Pirmo numuru izdruka un izpildītas lasītājiem un meklējama pasākums teoloģiskā darbībā. Tas gan... ka «Ceļš»...
— Saprobu, ka jums nav viegli atcerēties pārdzīvoto. Un tomēr...
— Man lielām to visu gribas aizmirst, kaut nebūvē ir pagājuši ceturši daļa dzīves. To nevar noslēpties. Atcerētos 1988. gada 2. novembrī, pateicoties lietuviešu

— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?
— Kadu nodarījumu dēļ jūs apcietināt?

REDAKCIJAS SLEJA

Melno gulbi gaidot

Inga Reča,
žurnāla "Svētdienas Rīts"
redaktore

Vispirms – liels paldies visiem mīļajiem cilvēkiem, kuri jau ir atsaukušies mūsu žurnāla jubilejas akcijas aicinājumam "Uzdāvini "Svētdienas Rītu" abonementu savai novada, pilsētas, pagasta vai ciema bibliotēkai!". Gada sākumā tikai 12 Latvijas publiskajās bibliotēkās varēja lasīt "Svētdienas Rītu", tagad martā skaitlis ir gandrīz trīskāršojies – jau 30! Dažas draudzes (vai atsevišķi cilvēki, to mēs nezinām) ir jutušās tik uzrunātas, ka abonējušas žurnālu arī tuvējam pansionātam un slimnīcai. Patiešām, ir vērts abonēt jebkurai iestādei, kurā apgrozās ļaudis vai kurā cilvēki ir spiesti uzturēties ilgāku laiku. Jā, mēs visi nekad nevarēsim kļūt par misionāriem un braukt uz tālām zemēm, taču mēs varam kļūt par misionāriem savā tuvākajā apkaimē – jūsu kaimiņš izlasīs Dieva Vārdu vai tā pausto vēsti, par pārējo darbu viņa jau atbild Svētais Gars! Un par to, ka Viņš strādā ļoti efektīvi, jūs taču būsiet pārliecinājušies katru reizi, kad notiek tas, ko mēs saucam par brīnumiem, laimīgām nejaušībām, sakrītībām un citiem *it kā* neiespjamiem atgadījumiem mūsu dzīvē. Tāpēc – akcija turpinās! Paveiksim savu daļu, pārējo lai dara Dievs!

Vai esat kaut ko dzirdējuši par melnā gulbja teoriju? Beidzamajā laikā to it īpaši piemin politikas eksperti, domājot par karstajiem notikumiem Eiropā un citur pasaulē. Šīs teorijas pamatā ir sens eiropiešu uzskats, ka melni gulbji neeksistē, līdz 18. gs. tos atklāja Austrālijā. (Ja šodien gribat redzēt kādu melno gulbi, nebūs obligāti jālido uz Pertu, tos var sastapt arī Cēsu pils parkā.) Melnā gulbja teorija ir metafora, kas apraksta notikumu, kurš nāk kā pārsteigums un kam ir liela ietekme. Teorijas piekritēji uzskata, ka visi lielie vēstures notikumi, atklājumi zinātnē, sasniegumi mākslā ir melnā gulbja manifestēšanās. Par to runājām arī ar šā numura viesiņu, žurnālisti Elitu Veidemani. Bet ko tad darīt, gaidot kārtējo melnā gulbja parādīšanos, kas varētu ietekmēt (un izmainīt) pašreizējo neprātu, kādā virzās cilvēce? Elita Veidemane saka: "Mums vajadzētu mēģināt nomierināties. Un vēl – katram ir jāatrod kāds, kam palīdzēt. Vajag samīļot citam citu, vajag apķerties. Kaut vai nobučot uz vaiga un pateikt: neuztraucies, viss būs labi! Uzvārsim piparmētru tēju, padzēsim to un padomāsim, cik rīt saule skaisti lēks... Ir jāatgriežas pie labestības, pie līdzjūtības, pie empātijas. Pie tā, ka tu gūsti gandarījumu no tā, ka esi kādam palīdzējis, nevis ka esi kādam iespēris."

Tik vienkārši... Priecīgus Kristus un mūsu Augšamcelšanās svētkus!

Fotoattēlā: Paldies Salaspils draudzei par uzaicinājumu un viesmīlību! ●

Noklausies!

"Radio Marija Latvija" raidījuma "Kultūras oāze" epizode ar laikraksta "Svētdienas Rīts" redaktori Ingu Reču, sarunā ar Normundu Zariņu par preses kultūru laiku mainībā.

SATURS

- 3 Arhibīskapa vēstījums**
Vēstījums 2024. gada Lieldienās. Arhibīskaps Jānis Vanags
- 3 Grāmata**
Katrīnas Čakstes-Vilsones grāmata "Karš, mīlestība, brīvība"
- 4 Izglītība**
Lutera Akadēmija akreditēta uz 6 gadiem
- 5 Ziņas**
Aicinājums uz Otro svētdienas skolu sadraudzības dienu
- 6 Baznīcu nakts**
Aicina pieteikties Baznīcu naktij un Atvērtajai baznīcu dienai
- 7 Garīgā aprūpe**
Par garīgo dzīvi un garīgo aprūpi. Linda Kalniņa
- 8 Kino**
24. kinoforums "Un vārds tapa filma" aicina uz kino
- 11 Jubileja**
Kā atjaunoja laikrakstu "Svētdienas Rīts"
- 14 Saruna**
Elita Veidemane: "Mācītājiem jāiedrošina cilvēki – esiet gaismā!"
- 18 Atmiņas**
Tādas runas tika runātas. Guntis Dišlers darbā "Svētdienas Rītā"
- 19 Aktuāli**
Vai migla klīdis arī šoreiz? Arnis Šablovskis
- 22 Ārzemēs**
Āzijā pieaug kristiešu skaits, Pakistānas skolās studēs Biblii
- 23 Vajātā Baznīca**
Libāna. Piedot un mīlēt
- 24 Pārdomām**
Mārtiņš Luters par aicinājumu (noslēgums). Juris Uļģis
- 27 Draudzēs**
Sudrabiņu pāris svin laulības 60. gadadienu
- 28 Mūsu mācītāju vaļasprieki**
Palīgmācītājs Mārtiņš Muiznieks aizraujas ar *CrossFit*
- 29 Svētdienas skola**
Pētera ticības klints. Ivars Jēkabsons

Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas SIA IHTIS reģ. Nr. 000341733 Mazā Pils ielā 4, Rīga, LV-1050 izdevums žurnāls "Svētdienas Rīts".
Redaktore Inga Reča (+371 26459800 Datorgrafiķe Irēna Vitomska. Redakcijas adrese: Mazā Pils ielā 4, Rīga, LV-1050, tālrunis +371 67224911, e-pasts: svetdienasrits@leib.lv, Iznāk kopš 1920. gada janvāra, reģ. Nr. 000702015, abonēšanas indekss 1095. Iznāk reizi mēnesī, iespiests Poligrāfijas grupā "Mūkusalā".
Pārpublicēšanas vai citēšanas gadījumā atsauce uz žurnālu "Svētdienas Rīts" obligāta. Autoru viedoklis ne vienmēr atspoguļo redakcijas viedokli. Par autoru honorāriem nepieciešama iepriekšēja vienošanās. Uz pirmā vāka – lappuse no 1989. gadā atjaunotā laikraksta "Svētdienas Rīts" 1. numura. Foto – Inga Reča. Uz ceturtdā vāka – Elīnas Lāces kolāža.

ARHIBĪSKAPA VĒSTĪJUMS

Arhibīskapa vēstījums 2024. gada Lieldienās

Kristus ir augšamcēlies! Lieldienu rītā Kungs Jēzus noteikti bija lieliskā noskaņojumā! Cīņa bija izcīnīta. Nāve uzvarēta. Krusta ēna bija prom. Priekšā tikai dzīvība kopā ar Tēvu un draugiem. Mēģiniet iztēloties, kā Jēzus jutās, kad iznāca no kapa un ieelpoja spirtgo rīta gaisu! Šajā dzīvības priekā Jēzus ieaicina savus draugus – mūs. Kur to varam atrast?

Katra svētdiena ir Viņa augšamcelšanās svētki. Mēs sanākam baznīcā, lai svinētu dzīvo Kristu mūsu vidū. Lai satiktu Viņu vārdā un sakramentā. Svētajā rītā katrs cilvēks ir ielūgts būt Kunga namā!

Taču saviem draugiem Kungs Jēzus dāvina iespēju augšamcelšanos piedzīvot īpašā veidā. Apustulis Pāvils raksta: "Mēs kristībā līdz ar Jēzu esam aprakti nāvē, lai, tāpat kā Kristus, ko Tēvs uzmodinājis no mirušajiem, arī mēs staigātu jaunā dzīvē." Augšamcelšanās prieku varam piedzīvot tad, kad ir novelts grēku nastas kapakmens un mēs ceļamies atjaunotai dzīvei.

Iespēju piedzīvot Lieldienu prieku sniedz godīga un sirsnīga grēksūdzē. Atrasisšana un piedošana dāvina sirdsmieru kā spirtgo dzīvības rīta gaisu.

Kristus draugi, nevis tikai svinēsim

Kristus augšamcelšanos, bet piedzīvosim to! Izmeklēsim sirdsapziņu, izsūdzēsim grēkus, saņemsim atrasisšanu un celsimies augšā atjaunotai dzīvei! Lai mūsu sirdis un domas ir pie augšamcēlta Kristus. Lai acis lūkojas uz Viņu, nevis uz tukšām lietām vai zemām dziņām. Prāts un rokas lai strādā Viņa godam. Nekas dzīvē neienes lielāku prieku. Ja tādas būs jūsu Lieldienas, arī jūs būsiet lieliskā noskaņojumā!

Izbaudiet **savu** augšamcelšanos! Priecīgas Lieldienas! ●

Sirsnībā jūsu

+ Jānis, Rīgas arhibīskaps

GRĀMATA

Katrīna Čakste-Vilsone: "Karš, mīlestība, brīvība"

Latvijas neatkarības atjaunošanas svētku laikā, no 2. līdz 9. maijam, Latvijā viesosies pirmā Latvijas Valsts prezidenta Jāņa Čakstes mazmeita Katrīna Čakste-Vilsone, lai piedalītos savas atmiņu grāmatas "Karš, mīlestība, brīvība" atvēršanas svētkos. Ievadvārdus grāmatai rakstījusi Katrīnas Čakstes-Vilsones meita Anastasija, kura apmeklēs Latviju kopā ar māti.

Izdevums ir veltījums autorei vecāku prof. Konstantīna Jēkaba Čakstes* un mātes Anastasijas Stīpnieks-Čakstes piemiņai, un tajā savijas vēsturiskie, personīgie un garīgie aspekti. Grāmatas 22 nodaļās Katrīna Čakste-Vilsone iemūžinājusi Konstantīna un Anastasijas Čakstu ģimenes dzīvi pirmskara Latvijā, tēva apcietinājumu un nāvi, bēgļu gaitas Zviedrijā, tālāko ceļu pāri okeānam un apmešanos uz dzīvi ASV. Tas ir stāsts par sāpēm, asarām un izdzīvošanu. Vienlaikus arī stāsts par ticību un cerību, kas iedvesmo un iedrošina. Visbeidzot tas ir cieņas apliecinājums visiem tiem, kuri upurēja savu dzīvību, lai mēs dzīvotu brīvā valstī.

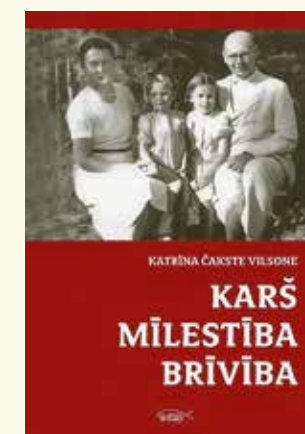
Grāmatu caurvij Katrīnas Čakstes-Vilsones liecības par kristīgās ticības nozīmi viņas notikumiem bagātajā dzīvē, kurā pieredzēts gan kara posts, gan Dieva un daudzu cilvēku mīlestība. Savā stāstā autore nevirās no sāpīgiem piedzīvojumiem, jo visus tos pārklāj piedzīvota dziedināšana.

Grāmatu *War, Love and Redemption* angļu valodā 2023. gada jūnijā ar Ziemeļamerikas Anglikāņu baznīcas un daudzu ziedotāju atbalstu izdeva apgāds *The Parish Press* ASV. Grāmatas izdevēja latviešu valodā ir Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas izdevniecība "IHTIS", tulkotāja Māra Zviedre.

Lai godinātu mūsu valsts dibinātāju un atjaunotāju piemiņu, simboliski un cieņpilni, ka grāmatas atvēršanas svētki notiks Saeimas namā 3. maijā.

Katrīnas Čakstes-Vilsones vizītes laikā Latvijā citi ar grāmatas atvēršanu saistīti pasākumi plānoti Jelgavā, Liepājā un Jūrmalā, vietās, kuras saistītas ar Čakstu dzimtu.

● **4. maijā plkst. 12.30** – Ģ. Eliasa Jelgavas Vēstures un mākslas muzejā, Akadēmijas ielā 19

● **7. maijā plkst. 13.30** Liepājas Jāņa Čakstes vidusskolā, Alejas ielā 16 (plašāk www.liepasjasjezeze.lv).

● **8. maijā plkst. 17.00** Jūrmalas Centrālajā bibliotēkā, Strēlnieku prospektā 30. ●

* Konstantīns Čakste (1901–1945) – tiesību zinātnieks, politiķis, pretestības kustības dalībnieks Otrā pasaules kara laikā, Latvijas Centrālās padomes priekšsēdētājs un viens no 1944. gada 17. marta Latvijas Centrālās padomes memoranda paraksttājiem.

Lutera Akadēmija ieguvusi studiju virziena akreditāciju uz sešiem gadiem

Helēna Andersone,
Lutera Akadēmijas studiju prorektore

Noslēdzies vairāk nekā gadu ilgušais Lutera Akadēmijas (LA) akreditācijas process. No 2024. gada 7. februāra ar Studiju kvalitātes komisijas lēmumu Lutera Akadēmijā īstenotais studiju virziens "Reliģija un teoloģija" ir akreditēts uz 6 gadiem.

Pēc iepriekšējās akreditācijas Lutera Akadēmijā realizētais studiju virziens "Reliģija un teoloģija" bija akreditēts līdz 2019. gada 11. jūnijam, bet saskaņā ar Augstskolu likuma pārejas noteikumu 48. punktu akreditācijas termiņš tika pagarināts līdz 2023. gada 31. decembrim. Līdz ar to 2022./2023. akadēmiskajā gadā LA vadība, akadēmiskais un administratīvais personāls, mācībspēki un studenti ieguldīja daudz pūļu akreditācijas sagatavošanā un norisē.

Akreditācijas process Latvijas augstskolās notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 11. decembra noteikumiem Nr.793 "Studiju virzienu atvēršanas un akreditācijas noteikumi", un tas sastāv no diviem posmiem – vērtēšanas (6 mēneši) un lēmuma pieņemšanas (4 mēneši).

Pirmajā posmā – LA 2023. gada 8. februārī sagatavoto Pašnovērtējuma ziņojumu un tam pievienotos dokumentus iesniedza AIKA (Augstākās izglītības kvalitātes aģentūras) e-portalā. Pēc tam sekoja papildinājumu un komentāru iesniegšana, starptautiskas ekspertu grupas divu dienu vizīte akadēmijā,

ekspertu atzinums, LA paskaidrojumi un atbildes uz ekspertu jautājumiem. Eksperti novērtēja LA stiprās puses un norādīja uz īstermiņa (trūkumu novēršanas) un ilgtermiņa (pilnveidošanas) rekomendācijām.

Ekspertu skatījumā LA **stiprās puses** ir:

- vadības sistēma ir profesionāla un pārredzama;
- studiju programma ir izstrādāta atbilstoši šīs studiju jomas prasībām; visas programmas parametri ir savstarpēji saistīti;
- akadēmiskā personāla kompetence ir augstāka par Latvijas normatīvo aktu prasībām;
- inovācijas studiju metodēs un IKT risinājumos, efektīva studentus saistošu mācību metožu izmantošana;
- neliels studentu skaits grupās veicina tiešu un saistošu mijiedarbību starp studentiem un pasniedzējiem;
- pievērsta uzmanība studentu pētnieciskajai darbībai;
- sistemātiski tiek nodrošināti atgriezeniskās saites mehānismi;
- LA dibinātājs – LELB – izrāda ļoti lielu interesi par augstskolas nākotni;
- LA ir ļoti plaša bibliotēka par specifiskām teoloģiskām tēmām;
- LA ir izveidojusi plašu sadarbības tīklu ar akreditētām teoloģiskajām institūcijām Latvijā, veicinot mācībspēku apmaiņu un kopīgu dalību konferencēs;
- visaptveroša stratēģiskā plānošana: augstskolas ilgtermiņa attīstības stratēģija 2021 –

2025 atbilst ekspertu ieteikumiem, skaidri pievēršas būtiskām jomām, tostarp kvalitātes pārvaldībai, resursu sadalei un sadarbībai;

• nepieciešamās telpas LA ir labi aprīkotas, lai apmierinātu studentu un mācībspēku vajadzības studiju procesā.

leiteikumos eksperti norāda, ka nepieciešams:

- palielināt mācībspēku īpatsvaru ar doktora grādu;
- palielināt publikāciju skaitu starptautiskās datubāzēs;
- panākt LA zinātniskā izdevuma CREDIMUS iekļaušanu starptautiski atzītā datubāzē;
- studiju programmas īstenošanā palielināt akadēmisko personālu profesora amatā.

Otrajā posmā – LA sniedza papildu skaidrojumus uz AIKA jautājumiem. Noslēgumā 2024. gada 7. februārī LA rektora vietnieks Rinalds Grants un studiju prorektore piedalījās Studiju kvalitātes komisijas sēdē, kurā, ņemot vērā ekspertu grupas kopīgo atzinumu, augstskolas iesniegtos dokumentus, pieņēma lēmumu **akreditēt uz sešiem gadiem** (līdz 2030. gada 8. februārim) akadēmijas īstenoto studiju virzienu "Reliģija un teoloģija" un tam atbilstošu **akadēmisko bakalaura studiju programmu "Teoloģija" novērtēt ar vērtējumu "labi"**.

Pateicība Dievam par dāvāto žēlastību un svētību, Lutera Akadēmijas vadības, mācībspēku un studentu saimei – par labi un no sirds paveikto darbu. Paldies ikvienam, kas aizlūdza un turpina lūgt arī par Lutera Akadēmijas turpmāko darbu un attīstību! ●

LELB pārstāvji simpozijā Romā

No 4. līdz 11. martam arhibīskaps Jānis Vanags un LELB Ārlietu nozares vadītājs mācītājs Andris Krauliņš atradās darba vizītē Romā.

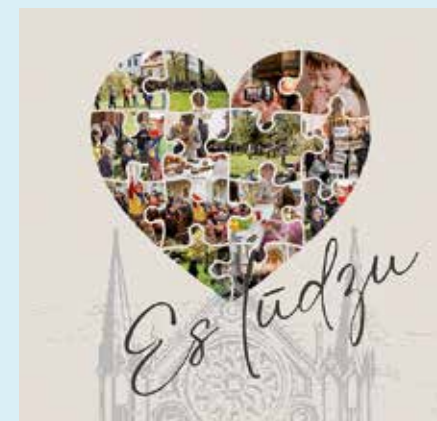
5. martā arhibīskapu audiencē pieņēma kardināls Kurts Kohs, Romas katoļu Baznīcas dikastērijas visu kristiešu vienotībai vadītājs. 6. martā Sv. Akvīnas Toma universitātē sākās simpozijš "Vienotība un unikalitāte" par eklesioloģiju ekumeniskā

perspektīvā. Bez LELB pārstāvjiem simpozijā piedalījās vēl arī citi luterisko Baznīcu pārstāvji. Profesors *emeritus* Verners Klēns pārstāvēja gan Starptautisko luterāņu padomi (ILC), gan Neatkarīgo Vācijas luterisko Baznīcu (SELK), Somijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas Kuopio bīskaps Dr. Jari Jolkonens uzstājās ar referātu par episkopāta izpratni Somijas Baznīcā. ●

Informāciju sagatavoja LELB Ārlietu nozare

Aicinājums uz Otro svētdienas skolu sadraudzības dienu

25. maijā Saldū notiks LELB Liepājas diecēzes Svētdienas skolu sadraudzības diena "Es lūdzu..."

Sagatavoja Aija Ignate

Sadraudzības diena notiks jau otro gadu. 2023. gadā svētdienas skolas pulcējās Liepājā, tā bija ļoti plaši apmeklēta – piedalījās 343 dalībnieki no visas Latvijas. Aicinām piedalīties ģimenes ar bērniem, kuri jau apmeklē svētdienas skolu, un arī tās ģimenes, kuras vēl tikai domā par to, vai savu bērnu sūtīt svētdienas skolā. Reģistrācija sadraudzības dienai **no plkst. 9.30**. Sadraudzības diena sāksies **plkst. 11.00** ar svētbīdi LELB Saldus Sv. Jāņa baznīcā. Dienas gaitā plānotas dažādas darbnīcas, pusdienas, aktivitātes ar noslēguma pasākumu **plkst. 16.00** Saldus Sv. Jāņa baznīcā.

Vairāk informācijas sekos. Ar jautājumiem, ierosinājumiem lūgums vērsties pie Aijas Ignates (aiaignate@gmail.com). Lūdzam jūs atbalstīt mūs ar lūgšanām un arī finansiāli, lai varētu šo pasākumu padarīt krāšņāku un interesantāku bērniem. ●

Cēsu Sv. Jāņa draudzē // 23. martā draudze aicināja uz īpašu pēcpusdienu, kurā bija radīti nepieciešamie apstākļi, lai rekolekciju dalībniekiem būtu iespēja pilnībā koncentrēties sarunai ar Dievu. Rekolekcijas temats bija "Ceļa sagatavošanās". Rekolekcijas vadīja mācītājs Didzis Kreicbergs un evaņģēlists Jānis Gabrāns.

Rīgas Vecajā Sv. Ģertrūdes draudzē // No 24. aprīļa līdz 29. maijam (izņemot 1. maiju) draudzē norisināsies pirmslaulību kurss. Piecos trešdienu vakaros pāri gūs zināšanas un praktiskus ieteikumus, kas palīdzēs veidot harmonisku ģimeni nākotnē. Laulību sagatavošanas kurss paredzēts pāriem, kas tuvākā vai tālākā laikā domā par laulībām un vēlas, lai viņu kopīgi sāktais ceļš turpinātos pēc iespējas ilgāk un laimīgāk. Katrā tikšanās reizē pāriem ir iespēja pārrunāt kādu nozīmīgu jautājumu, kā arī kopīgi runāt par mērķiem, vērtībām un sapņiem.

Rīgas Sv. Jāņa draudzē // 10. martā draudzē norisinājās lekcija "Neveiksmes uzticama Kristus mācekļa dzīvē". Lektors bija Juris Uļģis. Raksturojot lekcijas tematu, tika uzsvērts, ka galvenā problēma esam mēs paši, nevis neveiksmes, kuras piedziņojam. Dievs pieļauj neveiksmes, lai mēs nomirtu sev un dzīvotu Kristum.

Kārķu draudzē // 2001. gadā tika iesvētīts Kārķu baznīcas interjers, ko gatavoja Rīgas amatniecības vidusskolas Koka mākslinieciskās apstrādes nodaļas 4. kursa audzēkņi Klāvs Romanovskis, Oskars Utināns, Māris Krievs un Ģirts Marots kā diplomdarbu. Lai arī pagājuši vairāk nekā 20 gadi, 10. martā interjers tika papildināts ar trūkstošo – visuredošo Dieva aci. Bībelē acs ir visaptverošu zināšanu, modrības un Dieva sargājošās klātbūtnes simbols. Mācītājs Ģirts Kalniņš, iesvētot simbolu, aicināja lūkoties uz to, kas ir aiz acīm redzamā, – neredzamais Noslēpums.

Talsu draudzē // Kopš janvāra beigām Talsu draudzes jūtības kanālā (LELB Talsu draudze) trešdienu vakara virtuālās "Tikšanās Baznīckalnā" ietvaros mācītājs Andis Ķīvičs ir uzsācis interviju sēriju ar aktīvi kalpojošajiem draudzes locekļiem. Vakara viesu vidū jau ir bijuši dievkalpojuma tiešraīžu nodrošinātājs Eduards Blumbahs, mūziķe Elīna Lāce, pērnindris Normunds Bērziņš, baznīcas floriste Ilze Pumpure, kora vadītāja Indra Ozola un draudzes priekšnieks Jānis Čulkstens. Sarunās atklājas katra kalpotāja dzīves un ticības ceļš, liecības par to, kā Dievs darbojies viņu dzīvē, notiek lūgšanas par draudzes attīstību un tiek runāts par nākotnes iecerēm. Intervijas draudzes locekļu vidū ir gaidītas un jau iemīļotas, jo palīdz citam citu labāk iepazīt. ●

Sagatavoja Ingrida Briede

Talsu draudzes namā
foto izstāde "Trīs no Dubultiem"
Dubultu draudzes fotogrāfu
Gundara Rutka, Ojāra Griķa un
Ģirta Pētersona
uzņemtās fotogrāfijas.
Visi laipni aicināti!

Izsludināta draudžu pieteikšanās Baznīcu nakts un Atvērto baznīcu dienai 2024

Garīgās kultūras notikums "Baznīcu nakts" šogad norisināsies **sestdienā, 1. jūnijā**. Tajā pašā dienā notiks Atvērto baznīcu diena, kad ikviena draudze ir aicināta turēt savu dievnamu atvērtu viesiem no plkst. 10.00 rītā. Baznīcu dalības reģistrācija vienotajā tiešsaistes pieteikuma anketā ir obligāta un jāveic līdz šā gada 1. maijam.

Baznīcu nakts un Atvērto baznīcu dienas tēma šogad veltīta bērniem. Pasākuma norises laiks sakrīt ar Starptautisko bērnu tiesību aizsardzības dienu, ko atzīmē 1. jūnijā. Par piemērotiem šogad izvēlēti vārdi "Laidiet bērniņus un neliedziet tiem pie Manis nākt, jo tādiem pieder Debesu valstība" (Mt 19:14).

Līdzās iespējai draudzēm plānot Baznīcu nakts vakara programmu aicinām baznīcas visos novados atsaukties dalībai arī notikumā "Atvērto baznīcu diena" un, līdzīgi kā aizvadītajā gadā, aicinām draudzes savu iespēju robežās dievnamus turēt atvērtus jau dienas laikā no pulksten 10.00. Latvijas dievnamu arhitektūra un māksla – dievnama sakrālā

telpa visā veselumā – ir vērtība, kurai jānodrošina iespēja kļūt redzamai un uzrunāt mūsdienu cilvēku. Turklāt tam ir liela simboliska un valstiska nozīme, ka vismaz reizi gadā vairums dievnamu vienā dienā, vienā laikā ir atvērti Latvijas ļaudīm un mūsu valsts viesiem, kuri vēlas sastapties ar Latvijas dievnamu sakrālā mantojuma skaistumu.

Kā pieteikt draudzes dalību notikumā

Lai veidotu apmeklējuma karti un programmu, apzinām draudzes, kas būtu gatavas atvērt baznīcas jau pa dienu vai piedāvāt saturu vakaram. Draudzes lūdzam noteikti reģistrēt savu **piedalīšanos līdz šā gada 1. maijam**, aizpildot tiešsaistes anketu: <https://ej.uz/dalibaBN2024> (spiest uz saites).

Apkopotā informācija tiks izmantota notikuma "Baznīcu nakts" mājaslapā www.baznicunakts.lv un informatīviem ziņojumiem Baznīcu nakts sociālajos tīklos *Facebook* un *Instagram*.

Plānojot pasākumus, lūdzam ņemt vērā

- Baznīcu nakts notiks no plkst. 18.00 līdz 24.00.
- Lūdzam nodrošināt dievnamu atvērtību viesiem jau no pulksten 10.00.
- Aicinām zvanīt baznīcu zvanus atbilstoši senajai stundu lūgšanu tradīcijai – 12.00, 18.00 un 22.00, kas atbilst pusdienas, vakara un nakts lūgšanas laikam.
- Organizatoru komanda apņemas izveidot vienotu pasākuma "Baznīcu nakts 2024" notikumu karti vietnē www.baznicunakts.lv, lai publicētu informāciju par atvērtajām baznīcām un tiem dievnamiem, kuros paredzēta Baznīcu nakts programma. ●
- Papildu informācijai lūdzam rakstīt uz e-pastu: baznicunakts@gmail.com

Rīgas Vecajai Sv.Ģertrūdes baznīcai – 155

Mārcis Romancevičs, Andas Puķītes foto

2. marta pēcpusdienā, kad vairums ļaužu baudīja pirmos pavasarīgos saules starus pie dabas krūts parkos vai tālu ārpus pilsētām, daļa LELB Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudzes sanāca kopā, lai baznīcā sildītu sirdis, atzīmējot tieši 155 gadus kopš šīs skaistās ēkas iesvētīšanas 1869. gadā.

Draudzes mācītāji kopā ar sanākušajiem pieminēja pagājušos laikus – no vēstures faktiem līdz katra paša liecībām par Dieva labajiem darbiem, kas piedzīvoti Ģertrūdē –, novērtēja un izteica pateicību ikvienam, kas baznīcā kalpo šobrīd, un vienojās kopējā nākotnes redzējumā, izteiktā draudzes moto: "Ģertrūdes draudze ir garīgās mājas, kur augam kā Kristus mācekļi un ejam kalpot, lai pasaule kļūtu labāka."

Īpašu vienotības izjūtu dāvāja draudzes slavētāji, kas šim kopā pavadītajam laikam stundu garumā bija izvēlējušies izpildīt tikai tās slavas dziesmas, kas ir tapušas pašu baznīcas mūziķu vidū.

Pasākumu noslēdza kopīga sadraudzība, kurā pie mīlošu roku sagādātas ķirbju krēmzupas šķīvjiem un pašceptas kūkas ģertrūdieši vienojās sarunās un atjautības spēlēs.

Noklausies!

Noskenē attēlu un priecājies līdz ar Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudzi baznīcas 155 gadu jubilejā!

Par garīgo dzīvi un garīgo aprūpi

Linda Kalniņa,
Garīgās vadības nozaru bloka vadītāja

“Tu esi Kungs, Mans Labais Gans, Man netrūkst labuma” – tā dziedam 405. korālī, bet dzīvē nereti jūtamies tā, ka labuma nepietiek. Dažreiz vairāk, citkārt mazāk, bet dažkārt – ļoti. Trauksme, grūtisirdība, kūtrums, gribas trūkums, depresija, bailes, izdegšana – ir tikai daži no vārdiem, kas izskan visai bieži arī mūsu draudžu locekļu vidū. Tad meklējam palīdzību visur, kur vien varam iedomāties, un līdzās sarunai ar mācītāju, ticības brāļu un māsu lūgšanām iekļaujam arī citus speciālistus un pašpasludinātus mūsdienu ekspertus, jo dubults jau neplīst un laiks galā rit uz priekšu. Tomēr vai nav tā, ka sen pārbaudītas, klasiskas metodes ir pielāgojamas visdažādākajai cilvēces pieredzei?

Nesen kāda ticības māsa no attālas lauku draudzes man jautāja, ko darīt, ja vietējais mācītājs baznīcā parādās tikai pāris reizes mēnesī un pēc dievkalpojuma uzreiz steidz tālāk uz nākamo draudzi. Kur lai saņem dvēselei nepieciešamo garīgo aprūpi?

Ar šo rakstu vēlos iesākt regulāru rakstu sēriju par to, ko nozīmē garīgā aprūpe un pastoraļa kalpošana un kādu atbalstu vispirms meklēt Baznīcā un tās tradīcijā.

Jau kopš 4. gadsimta mācītāji Baznīcā tikuši saukti par garīgajiem ārstiem. Viņi nemāca tikai idejas vai neskaidro jēdzienus, bet sniedz pašu Jēzu cilvēku dzīvei, kas ir vainas izpostīta, pārslogota, apkrauta ar kaunu un cieš zem sāpju nastas visdažādākajos veidos: fiziski, emocionāli un garīgi. Mācītāji pieskaņas neredzamām lietām un darbojas ar tām. Viņi runā vārdus, kurus Jēzus deva apustuļiem, un šie vārdi bija "gars un dzīvība" (Jņ 6:36). Tie dod un piešķir spēku, kas nāk no Svētā Gara. Dzīvību dodošais Dieva Vārds nāk pie mums dažādos veidos, pirmkārt jau Kristībā un altāra sakramentā. Lai kur mācītāji nestu Jēzus vārdus un noslēpumus, viņi nes pašu Jēzu, un Viņš ir tas, kurš sniedz mierinājumu. Svētie Raksti ir dvēselkopšanas pamats.

Ikvienas paaudzes mācītāju izaicinājums ir Jēzus personu un Viņa darbu sasaistīt ar katru jauno laikmetu, lietojot Viņa nemainīgo Vārdu – nevis tādēļ, lai Rakstu vēstījumu ieliktu laikmetīgā kontekstā, bet gan tādēļ, lai cilvēkus ielietu Rakstu kontekstā. Ja mācītājs

Foto – Uldis Muzikants

vai jebkurš cits kalpotājs cenšas sevi pārtaisīt, lai atbilstu ārējiem mainīgajiem apstākļiem, viņa kalpošana ne ar ko neatšķiras no pasaulīgās kultūras blāvas atblāzmas.

Mūsu draudžu locekļi sagaida, lai viņu gani būtu iedvesmojoši runātāji, aktivitāšu vadītāji, izmanīgi saimniekotāji, konfliktu risinātāji, žēlotāji un tiesneši netaisnīgās situācijās, taču, dodot tik dažādus darba uzdevumus, tie kļūst neizpildāmi un aizved prom no galvenā – Dieva Vārda sludināšanas.

Dvēseļu dziedāšana un aprūpe līdzinās mākslai, un, lai mācītājs to apgūtu, nepieciešama Svētā Gara spēka klātbūtne, kas izveido viņu par derīgu šim darbam. Šis process notiek mūža garumā, kurā mācītājs kā kristietis saņem to, kas viņam jānodod citiem. Būtu tikai pašsaprotami, ka mācītājs, tāpat kā viņa draudzes locekļi, iet pa grēknožēlas ceļu, ik dienas izsūdzot grēkus un saņemot Svētā Gara, grēku piedošanu, dzīvību un mūžīgo glābšanu. Šī ikdienišķā nomiršana grēkam un augšāmcelšanās jaunai dzīvībai ticībā Kristum ir katra kristieša stūrakmens, un tā ir būtiska sastāvdaļa uzticamā un pastāvīgā dvēseļu aprūpē. Neviens mācītājs citiem nevar dot, ko nav saņēmis pats.

Garīgā aprūpe svarīga katram cilvēkam jebkuros apstākļos. Lai gan šo terminu parasti lieto, lai dziedētu ciešanu radītas garīgās brūces, tā nepieciešama līdz pat mūža izskaņai un līdzās citām cilvēka dzīves dimensijām – miesīgajai, sociālajai, emocionālajai un psiholoģiskajai –, mācītāja uzdevums ir pievērsties cilvēka attiecībām ar Dievu. Kad cilvēka dzīvē parādās tādi simptomi kā bai-

les, trauksme, neuzticēšanās, posts, nebūtu pareizi aplūkot tikai viņa dzīves sociālos vai emocionālos simptomus, bet noskaidrot, kāda ir šīs dvēseles garīgā dzīve.

Pat ja katrā mūsu draudzē nav regulāri pieejams prasmīgs dvēseles ārsts, kas izkopis klausīšanās mākslu un kura sirds ir atvērta citas dvēseles ciešanām, kā ticīgiem cilvēkiem mums katram ir pieejami vairāki Dieva žēlastības līdzekļi: Dieva Vārds, dalība dievkalpojumā, grēksūdze, sakramenti un lūgšana. Tāpat Svētajos Rakstos varam lasīt, ka lielu atvieglojumu un iepriecinājumu ikdienas krīzēs sniedz ticības brāļu un māsu sadraudzība un atbalsts. Mūsu Baznīcā ir daudz pieredzējušu mācītāju, kas neatteiks garīgu sarunu arī tad, ja esat no citas draudzes vai pilsētas. Papildus tam daudzus garīgās dzīves samezģojumus iespējams atrisināt, atvēlot laiku rekolekcijām, piemēram, mūsu Baznīcas rekolekciju centrā Mazirbē, kur laipni gaidīti arī individuāli dalībnieki.

Par šiem un citiem garīgās aprūpes resursiem nākamajos numuros.

● **Refleksijai:** cik regulāri pēdējā gada laikā esmu izmantojis šos resursus? Ko es varētu darīt, lai šo Dieva žēlastības līdzekļu lietošana kļūtu par manu ikdienas praksi? Kad pēdējo reizi esmu lūdzis par savas draudzes mācītāju, lai Dievs turpina veidot viņu par prasmīgu dvēseles ārstu?

● **Stiprinājumam:** izlasī fragmentu no Vēstules efeziešiem (Ef 3:14–21). Kur savā dzīvē saskatu šī satriecošā spēka darbību? Kur man ir nepieciešama šāda aktīva dievišķā klātbūtne? ●

Raksta sagatavošanā izmantotas atziņas no H. L. Senkbeila grāmatas "Dvēselkopšana. Kā izkopt mācītāja sirdi?"

Spēt dot spēku un cerību

To šajā trakajā karu, nemieru un nesaticības laikā gribētos darīt ar 24. kinoforumu "Un Vārds tapa filma", kas notiks uzreiz pēc Lieldienām, no 1. līdz 6. aprīlim, kinoteātrī "K. suns". Priecājamies, ka varam tajā līdzās starptautisko festivālu Ekumeniskās žūrijas laureātu darbiem iekļaut divas jaunākās latviešu filmas – Elzas Gaujas "Pastkarte no Romas" un Elitas Kļaviņas "Iļģuciema māšas", kuru vēstījums spēj rosināt uz labu, apskaidrot un stiprināt, noslēdzot forumu ar mūsu arhibīskapam Jānim Vanagam veltīto filmu "Kalps". Kinoforumu organizē "Luterāņu stunda", ieeja par ziedojumiem.

Anita Uzulniece

Pirmdien, 1. aprīlī, plkst. 16.00

• **Pastkarte no Romas** (2024), 88', Lielais Kristaps, režisore Elza Gauja.

Tik cilvēciņi silts, aizkustinošs stāsts par jauku pastnieku pāri Indras Burkovskas un Jāņa Jarāna atveidojumā. Arī par to, kā viņi tiek galā ar dzīves uzliktajiem pārbaudījumiem.

Plkst. 20.00

• **Liecinieks, A tanu (The Witness)** (1969), 105', režisors Pēteris Bačo, Ungārija.

1981. Kannās Ekumeniskā žūrija atzīmēja Pētera Bačo (*Péter Bacsó*) filmu, kas satīriski atainoja Rākoši ēru. Desmit gadus atradās "plauktā", bet publiski to pirmo reizi parādīja Ekonomikas universitātes Kozgāzas džēza klubā, kur to rādīja trīs reizes pārpildītā zālē. 2018. gadā filmu rādīja Tallinas kinofestivālā *Blacknights*.

Bijušais kara varonis Pelikāns negaidīti tiek paaugstināts amatā un kļūst par liecinieku paraugprāvā pret savu draugu (Zoltāns Fabri), kurš tiek apsūdzēts kā "spiegs, nodevējs un fašistu policijas ziņotājs". Šis pārbaudījums, kam pakļauts vīrs, kas Otrā pasaules kara laikā izturējies fašistu spīdzināšanu un nav nodevis draugu, filmā attēlots uz smalkas robežas starp smieklīgu un traģisko. Filmu noslēdz Kārļa Marksa citāts par neatvairāmo vēstures gājienu un priecīgo pagātnes atmešanu. Meistara Bačo darbs nežēlīgi izgaismo veidu, kā tā laika Ungārijas komunisti pārņēma ieradumus no nacistiem un uzstājās kā apsūdzētāji, apspiedēji un "vistaisnīgākie savā sabiedrībā". "Liecinieka" aktualitāte diemžēl nav zudusi – 1938. gada teātra "Skatuve" likteņa un daudzu šodienas pasaules notikumu kontekstā.

Otrdien, 2. aprīlī, plkst. 18.00

• **Broker** (2022), 89', režisors Hirokazu Kore-eda, Dienvidkoreja.

Ekumeniskās žūrijas balva Kannās, galvenās lomas atveidotāju Song Kang-ho festivāla žūrija atzina par labāko aktieri.

Kādā lietainā naktī baznīcas priekšā esošajā glābējsilītē tiek ielikts zīdains. Divi puīši slepeni paņem bēbīti, gribēdami iedzīvoties. Nākamajā dienā jaunā māte atgriežas un grib atgūt savu bērnu. Viņa meklēšanā tiek iesaistīta policija. Kaut brokeru apgalvojumam, ka viņi vēlējušies bērnam atrast piemērotus vecākus, grūti noticēt, meitene pievienojas abiem, un dīvainā trijotne ar bērnu turpina meklējumus. Ceļojuma laikā viņu aizkustinošajās sarunās atklājas katra ievainojumi un grēki, līdz tas izvēršas tādā kā apskaidrošanās un piedošanas akcijā.

Trešdien, 3. aprīlī, plkst. 18.00

• **Iļģuciema māšas** (2023), 59', "Dienas" lasītāju balva "Lielajā Kristapā", režisore Elita Kļaviņa, Iļģuciema cietuma kapelāne Rudīte Losāne.

Cietuma programmā "Mirjama" ieslodzītās studē Bībeli, mācās dziedāt, gleznot, adīt, skatīties filmas un spēlēt teātri. Elitas Kļaviņas vadībā iestudē Čehova "Trīs māšas", kā viesiem piedaloties Jaunā Rīgas teātra un Nacionālā teātra aktieriem. Olga, Maša un Irina uzticas režisorei kā izrādes veidotājai un arī kā sava veida biksmātei. Viņu ieslodzījuma iemesli, Čehova varoņu ilgās un mūsu dzīves kopīgais fons filmā savijas meistarīgi un arī ļoti sāpīgi.

Plkst. 20.00

• **Leģenda par svēto dzērāju (La legende del santo bevitore)** (1988), 128', režisors Ermanno Olmi pēc Džozefa Rota romāna ar tādu pašu nosaukumu.

Zelta lauva, OCIC balva Venēcijā.

Parīzē kādā jaukā dienā svešnieks iedod Sēnas krastā satiktajam bezpajumtniekam 200 frankus ar nosacījumu, lai tad, kad viņš varēs, atdod tos Svētās Terēzes baznīcā. Tā sākas viņa *tour de force*.

Kaut mākslā, īpaši kino, alkoholisms bieži tiek attēlots kā ticības pārbaudījums, Olmi filmā izdevies šo neredzamo saiti starp reliģisko un sabiedrisko parādīt pārliecinoši atturīgā veidā. Parīzes skati, bāri, krāsas un noskaņas, skaņas un attēla kontrasti (Stravinska komponētās klametes skaņas), un Rutgara Hauera tēlojums ļauj sajūst Baznīcas un sabiedrības iespēju saikni tīri reālistiski taustāmi un ticami. Lai tas iedvesmo mūs visus arī šodien!

Ceturtdien, 4. aprīlī, plkst. 18.00

• **Capernaum** (2018) 126', režisore Nadine Labaki, Libāna.

Žūrijas un Ekumeniskās žūrijas balva Kannās. Kad divpadsmitgadīgajam Zainam (*Zain Al Rafeen*) jāstājas tiesas priekšā par kāda vīrieša noduršanu, viņš apsūdz savus vecākus par to, ka tie laiduši viņu pasaulē. Skaudrais stāsts pakāpeniski atklāj notikumu cēloņskarību un eksistences smagumu mūsdienu Beirūtā. Lai kā, kad pasaulē dominē savtīgums, saskarsme ar līdzjūtību, pašizliedzību, atbildības izjūtu, kas mīt šajā cilvēkbērnā, ir satriecoša.

Dokumentāla vide, savā un līdzcilvēku pieredzē balstīti stāsti un mazo tēlotāju apbrīnojams dabiskums padara filmu gan par smagu apsūdzību, gan aizkustinošu empātijas skolu.

Piektdien, 5. aprīlī, plkst. 18.00

• **Timbuktu** (2014), 96', režisors Abderrahmane Sissako, Francija, Mauritānija.

Ekumeniskās žūrijas balva Kannās. Ģimenes, kas dzīvo netālu no Timbuktu, cenšas saglabāt savu kultūru un tradīcijas laikā, kad tuvējā pilsētā visu nosaka un kontrolē džihādisti. Tomēr iespaids, ka viņiem izdevies izvairīties no haosa un teroristiem, izrādās maldīgs. Desmit gadu laikā Sissako filmā skartās problēmas nebūt nav mazinājušās.

Sestdien, 6. aprīlī, plkst. 15.00

• **Kalps** (2018), 83', režisors Uģis Bērziņš. Arhibīskapa Jāņa Vanaga ceļš pie Dieva. ●

ZIŅAS

Foto – Uldis Muzikants

Baznīcas pārstāvji piedalās meža nozares rīkotā protestā

LELB Virsvaldes sekretārs Romāns Ganiņš un LELB mezsaimniecības speciālists Jānis Folkmanis (attēlā) piedalījās meža nozares organizāciju rīkotajā un lauksaimnieku atbalstītajā protesta akcijā 5. martā pie Ministru kabineta. Protesta vadmotīvs – "nē!" nesaprotīgiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem dabas aizsardzības interešu vārdā; "jā!" godīgām kompensācijām, ja tiek ierobežotas zemes īpašnieka tiesības apsaimniekot mežu vai zemi. Kā vēlāk atzina akcijas rīkotāji, šis protests kļuva par vēsturē plašāko meža nozares interešu pārstāvības notikumu. Nozare demonstrēja vienotību un, pateicoties tam, panāca mediju un lēmumpieņēmēju uzmanību. ●

Svinēsim kopā žurnāla "Svētdienas Rīts" 35 gadu atdzimšanas* jubileju un 2000. numura iznākšanu!

Piedalies misijas projektā "Uzdāvini "Svētdienas Rīta" abonementu vietējai bibliotēkai!". Latvijā ir 748 publiskās bibliotēkas, un jau 30 no tām ir iespēja lasīt "Svētdienas Rītu".**

Atver saiti www.abone.lv vai zvani pa tālr. 67008001 vai 25008001, abonēt var arī "Latvijas Pasta" nodaļās un pie pastnieka. Abonēšanas indekss – 1095. Abonēšanas maksa 9 mēnešiem – 16,60.

* Izdevums ar šādu nosaukumu iznāca Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas paspārnē laikā no 1920. līdz 1940. gadam.
** Tās ir Alojas, Baldones, Beibežu, Cesvaines, Gaigalavas-Vecstrūžānu, Gulbenes, Irlavas, Jūrmalas Centrālā, Kuldīgas, Ķekavas, Laidzes, Liepājas Centrālā zinātniskā, LR Saeimas, Matīšu, Mazirbes, Mīsas, Pāvilstostas, Rāiskuma pagasta, Rīgas Centrālā, Rojas, Salaspils, Saldus novada, Svences pagasta, Talsu, Ukru pagasta, Valdemārpils, Vārakļānu, Vecumnieku, Zaļās Birzes bibliotēka (Liepāja) un Zaubes bibliotēkas.

Kā tapa laikraksts "Svētdienas Rīts"

Ideja par Baznīcas avīzes izveidošanu nepārprotami pieder mācītājam Jurim Rubenim. "Tikko sākās Latvijas Tautas frontes (LTF) kustība. 1988. gada oktobrī notika arī pirmais dievkalpojums Rīgas Domā. Tolaik, atrodoties LTF valdē, man bija apzināta vēlšanās LTF izmantot arī Baznīcas dzīves atjaunošanai. Tikko sāka iznākt LTF laikraksts "Atmoda", arī dzima ideja, ka līdzās šim brīvajam politiskajam laikrakstam jāiznāk arī brīvam garīgam, reliģiskam laikrakstam," Juris Rubenis stāsta žurnālistam Elmāram Barkānam (*Svētdienas Rīts*, 1999, 26. marts, Nr.12. (1315)). 1989. gada janvārī vai februārī LTF sēdē viņš izvirzīja šo priekšlikumu, un tas guva atsaucību. Tā reizi mēnesī sāka iznākt "Atmodas" reliģiskais pielikums "Svētdienas Rīts".

Mācītājam bija labs kontakts ar žurnālisti Aidu Prēdeli un filozofu Ilmāru Latkovski, kuri piekrita iesaistīties šajā projektā. Pirmā numura saturu viņi izplānoja trijātā, bet "visu melno un smago darbu" paveica Aida Prēdele: "Viņa darīja praktiski visu no A līdz Z, tikai pakāpeniski radās pārējie." Juris Rubenis atzīst: "Bez Aidas mēs nebūtu tikuši galā, viņa bija motors, jo mums nebija priekšstata, ko nozīmē izdot un maketēt avīzi." Tolaik bija lielas grūtības ar papīru, arī ar tipogrāfiju, kur iespīest "Svētdienas Rīta" pirmo numuru. Tā laika lielākā tipogrāfija "Preses nams" atradās pilnīgā ideoloģiskā kontrolē. "Mums laimējās atrast Jelgavas tipogrāfiju, (...) tas bija tāds puskonspiratīvs meklējums."

Par pirmajiem "Svētdienas Rīta" kolportieriem kļuva vairāki mācītāji un teoloģijas

studenti. "Pirmo numuru uz Liepāju, kur tolaik biju mācītājs, pusvienos naktī pirms svētdienas dievkalpojuma atveda Aida Prēdele, šoferis bija Valdis Baltruks." "Svētdienas Rīta" tirāža bija 50 tūkstoši eksemplāru, kas vienmēr bija par maz... "Tas bija ļoti skaists laiks," atceras Juris Rubenis. ●

Pirmā atjaunotā numura tapšanas vēsturē ieskatījās Inga Reča

Ko rakstīja laikraksts "Svētdienas Rīts"

Neliels ieskats pirmajā atjaunotajā 1989. gada 26. marta laikraksta "Svētdienas Rīts" numurā.

Vai mūsos vēl ir saglabājusies svētdienas rīta izjūta?

Vai mūsos vēl ir saglabājusies svētdienas rīta izjūta – gaiša, tīra, brīva, tā, kura aicina šo dienu nodzīvot citādi, pievēršoties ne zemei, bet debesīm?...

...

Jūsu priekšā ir Latvijas Tautas frontes informatīvā biļetena "Atmoda" kristīgi demokrātiskais pielikums "Svētdienas Rīts". Ir ārkārtīgi zīmīgi, ka reizē ar Lieldienām – Kristus augšāmcelšanās – piedzīvojam, ka šī augšāmcelšanās atbalsojas arī visā mūsu sabiedrībā. Nonāvētās, kapos slēgtās un rūpīgi apsargātās vērtības atkal piedzīvo savu augšāmcelšanos. "Kaps ir tukšs!" Lielā kapsēta, kapu valstība ap mums un mūsos ir atdzīvojusies. Alkas pēc brīvas gara dzīves nav iespējams nonāvēt vai izdeldēt no cilvēku apziņas.

Dzīvē ielaužas jaunais, negaidītais, neticamais un neticētais. Jaunu piepildījumu iegūst vārds "ticēt". Dzīvot ticībā.

Mēs ilgojamies pēc brīvas sabiedrības, taču to spēs uzcelt tikai patiesi brīvi, garīgi brīvi cilvēki. Vecās ideoloģijas aizvien nepārprotamāk izvirza prasības pēc jaunas, uz citām vērtībām pamatotas ideoloģijas.

Taču gara dzīves tematika ilgstoši ir tikuši noklusēta. Šobrīd esam sevi apzinājušies

kā pasaules garīgajās vērtībās galīgi dezinformēti vai neinformēti cilvēki. Iepazīstināt ar tām, atjaunot demokrātiskas garīgo problēmu apspriešanas tradīcijas vēlētos "Svētdienas Rīts". Laikraksts ar šādu nosaukumu iznāca Latvijā katru svētdienu laikā no 1920. līdz 1940. gadam.

Garīguma problemātika ir tik nopietna, ka tai nepietiek ar vienu rakstu "Atmodas" numurā. LTF Valde un "Atmodas" redakcija izlēmusi izdot atsevišķu "Atmodas" pielikumu, kas būtu veltīts t i k a i garīgajiem jautājumiem.

Kādu gribam redzēt "Svētdienas Rītu"?

Vispirms kā izdevumu, kurā godīgi un atklāti tiktu risināti reliģijas un filozofijas jautājumi kopsakarā ar sabiedrības un atsevišķa cilvēka dzīvi, tās jautājumiem. Vārdi "kristīgi demokrātisks" nenozīmē, ka laikrakstā tiks runāts tikai par kristietību (mēs ceram risināt arī citu reliģiju problemātiku). Gluži vienkārši šī izdevuma raksturs būs kristīgs. Mēs saprotam, ka šis vārds pagātnē ticis devalvēts, pārprasts un nelietīgi lietots, taču mēs to lietosim Jaunās Derības izpratnē. Tas nozīmē uzmanības pilnu atvērtību pret ikvienu, kam ir kaut kas nopietns

sakāms, cieņu pret jebkuru godprātīgu pasaules uzskatu, vēlēšanos risināt dialogu mīlestībā un iecietībā.

"Svētdienas Rīts" vēlas kopt plurālisma un tolerances principus. Mūsu lapaspusēs vietu atradīs visdažādāko konfesiju problēmas, jaunumi, informācija. Taču šaurprātības un neiecietības paudējus atraidīsim. Mūsu pārliecība ir (un mēs ticam, ka tā ir kristīga pārliecība): garīgā neiecietība ir daudz ļaunāka un bīstamāka nekā fiziskā neiecietība. Cik vien tas būs iespējams, "Svētdienas Rīts" palīdzēs saprasties dažādu uzskatu pārstāvjiem, palīdzēs sagraut mākslīgi veidotos šķēršļus un sienas, kurus cēlušas nezināšana vai neizpratne, rosinās mūsdienu cilvēku šodienas sarežģītajā pasaulē meklēt, atrast un veidot dzīvu, garīgu pārliecību. Pārliecību, kas dod spēku dzīvot. Gaidām arī jūsu ieteikumus!

Vēlam mūsu lasītājiem patiesi piepildītus Kristus Augšāmcelšanās svētkus! Vēlam piedzīvot, ka mūsos kaut neliela daļiņa ir pārvarējusi stingumu, apātiju, nāvi un ceļas pretī gaismai, dzīvībai, patiesībai! ●

"Svētdienas Rīta" veidotāji
(Aida Prēdele, Juris Rubenis, Ilmārs Latkovskis)

Esi svētīta tu, Dieva radītā pasaule!

“Neatmaksādami ļaunu ar ļaunu, nedz zaimus ar zaimiem, turpretim svētījiet, jo uz to jūs esat aicināti, lai jūs iemantotu svētību.”

Pasaulē cieš taisnais, netaisnais ne. Taisnais cieš no tām lietām, kas citiem pašas par sevi saprotamas un nepieciešamas. Taisnais cieš no netaisnības, no pasaules notikumu bezjēdzības un ačgārnības, viņš cieš no laulības un ģimenes dievišķās kārtības graušanas. Cieš no visa tā ne tikai tāpēc, ka viņam tas nozīmē atteikšanos, bet gan tādēļ, ka saskata kaut ko nedievišķu. Pasaule teic: tā nu tas ir, tā jābūt un vienmēr būs. Taisnais teic: tā nevajadzētu būt, tas ir pret Dievu. Tieši tā var pazīt taisno, kā viņš cieš. Viņš zināmā mērā pasaulei nes Dieva apziņu; tādēļ viņš cieš tāpat, kā pasaulē cieš Dievs. “Bet Kungs palīdz viņam” – ne visās cilvēka ciešanās ir Dieva palīdzība. Bet taisnā ciešanās Dieva palīdzība ir vienmēr, jo viņš cieš kopā ar Dievu. Dievs vienmēr ir klāt. Taisnais zina, ka ne jau viņa paša dēļ viņam Dievs liek tā ciest, bet gan lai viņš mācītos mīlēt Dievu. Ciešanās taisnais atrod Dievu. Tā ir viņa palīdzība. Atrodiet savā

nošķirtībā Dievu, un jūs atradīsiet palīdzību!

Ciešanās, kuras taisnajam nodara pasaule, skan atbilde: svētīt. Svētīt – tā bija Dieva atbilde pasaulei, kura sita krustā Kristu. Dievs neatdara līdzīgu ar līdzīgu, un arī taisnais nedrīkst to darīt. Ne nosodīt, ne lamāt, bet gan svētīt. Ja tas tā nebūtu, arī pasaulei nebūtu nekādu cerību. Pateicoties Dieva un taisnā svētībai, pasaule dzīvo un tai ir nākotne. Svētīt nozīmē uzlikt roku un teikt: neskatoties uz visu, tu piederi Dievam. Tā mēs darām ar pasauli, kura sagādā mums tādas ciešanas. Mēs to nepametam, mēs to neatmetam, neapsmejam, nenolādam, bet gan saucam to pie Dieva. Mēs dodam tai cerību, mēs uzliekam tai roku un sakām: Dieva svētība lai nāk pār tevi! Viņš atjauno tevi, esi svētīta tu, Dieva radītā pasaule, tu, kas piederi tavam Radītājam un Pestītājam! Mēs esam saņēmuši Dieva svētību laimē un ciešanās. Bet tas, kurš pats ir svētīts, vairs nevar nedot šo svētību tālāk, viņam jābūt par svētību tur, kur viņš ir. Tikai neiespējams var atjaunot pasauli. Šis neiespējams ir Dieva svētība. ●

Dītrihs Bonhēfers (dzimis 1906. gadā Breslavā, nogalināts nacistu koncentrācijas nometnē 1945. gadā) ir viens no šī [20.] gadsimta ievērojamākajiem, spilgtākajiem evaņģēliskajiem teologiem. Viņa teoloģiskās atziņas joprojām ir aktuālas un rosinošas. (..)

... Kas tas ir par vārdu – nāve? Lieldienu vēsts met izaicinājumu nāvei.

34. psalma 20. pants: “Daudz ciešanu taisnajam, bet no visām Tas Kungs viņu izglābj.”

Pēterā 1. vēstules 3. nodaļas 9. pants:

“Kā es saprotu augšāmcelšanos?”

Tas ir viens no grūtākajiem un reizē arī būtiskākajiem jautājumiem, ko katrs cilvēks, grib viņš to vai ne, sev uzdod. Atbilde rāda, kas ir viņš pats. “Un, ja Kristus nav augšāmcelies, tad veltīga ir mūsu sludināšana, un arī veltīga jūsu ticība” (Pāvila 1.vēstule korintiešiem, 15. nodaļas 14. pants). Velta ir mūsu ticība un tiekšanās pēc garīguma, ja tā apstājas pie kapa un tur arī beidzas. Krusts taču nav mirušo, bet dzīvo zīme, un, to reiz par savu izvēlējušies, mēs dzīvojam savu ikdienišķo dzīvi Lieldienu rīta izjūtā. Visu pasauli pārvalda šis gaišais un cerīgais rīts.

Un tomēr – katram ir tiesības uz savu viedokli, tāpēc radās šī saruna, kurā piedalās filozofs Ilmārs Latkovskis, luterāņu mācītājs Juris Rubenis un baptistu mācītājs Almers Ludviks. Saruna nav nedz pabeigta, nedz arī pabeidzama. Tā tikai ieskicē dažus virzienus jūsu visu – katra – pārdomām.

(..) **I.L.** – Piederu pie tiem, kuri reliģiju skata kā cilvēces simbolizētu pieredzi. Manuprāt, reliģija cilvēcei visā tās dinamiskajā attīstības vēsturē ir kalpojusi kā vitāli nepieciešama, harmonizējoša adaptācijas sistēma. Šīs sistēmas centrā ir Dievs. Jēzus Kristus ir cilvēka saikne

ar dievišķo, ar mūžīgo. Bez Kristus augšāmcelšanās visa šī sistēma, visa cilvēku ticība zaudē savu jēgu. Tas attiecas ne tikai uz Kristus augšāmcelšanos, bet arī uz augšāmcelšanos vispār. Man atmiņā iespaidies kāds G. Marčenko salīdzinājums. Viņš raksta par embrija attīstību mātes miesās. Tam aug rokas, kājas, ausis... Vai tas viss būs nepieciešams dzīvei mātes organismā? Nē, tas būs nepieciešams viņa nākamajā dzīvē. Bet bez augšāmcelšanās idejas arī šis salīdzinājums ir bezjēdzīgs. Tāpat – jautājums par cilvēka dzīves jēgu.

A.L. – Es gribētu runāt par augšāmcelšanās vispārējo nozīmi. Gadalaiķu maiņa. Vai tad arī tā nav augšāmcelšanās, un tajā ir skaidri samana vispārējā dabas un pasaules likumā: viss atjaunojas, viss atdzimst, nekas nenomirst pilnīgi, bet tikai pārveidojas.

J.R. – Un tomēr, lai kā mums gribētos abstrakti teoretizēt, mums ir jārunā konkrēti par Kristu un Viņa augšāmcelšanos, jo, tikai tajā un caur to raugoties, mēs saprotam pasauli, dabas un katra cilvēka ikrīta augšāmcelšanos pretī patiesībai.

A.L. – Kristus augšāmcelšanās ir kaut kas pilnīgi neticams, “veselajam saprātam”

šāmcelšanos viss nemaz nav tik vienkārši – tur slēpjas kaut kas īpašs un dziļāks, nekā mēs to saprotam. It kā augšāmcelšanās būtu un tajā pašā laikā nu nepavisam arī nebūtu ticama.

J.R. – Ir vesela virkne pierādījumu, ka bez augšāmcelšanās viss šai pasaulē zaudē jēgu. Un arī mūsu dzīves jēga slēpjas attiecsmē pret šo faktu. Vai tas ir tikai simbols vai vēsturisks fakts? Te, manuprāt, vēsturē pašā ietilpinās iekšā viņas jēga. Evolūcija apsteidz pati sevi. Notikums, kas norisinās neilgā laika sprīdī, rāda visas pasaules evolūcijas mērķi. Tas ir mirklis, kurā savienojas laiki – bijušie, esošie un nākamie.

I.L. – To ir grūti izskaidrot ar racionālām kategorijām. To var izskaidrot tikai iracionāli.

A.L. – Es gribu uzsvērt spēka momentu, tas ir, ticību. Tikai ticības spēkā šos jautājumus var pieņemt. Tas ir brīdis cilvēces vēsturē, kuru nevar atkārtot, bet kas pats sevi pierāda.

NO RUBRIKAS “ZIŅAS” Apsveicam ar Doma baznīcas augšāmcelšanos!

Rundāles pils muzejā glabājas daudzu Latvijas atsavināto un slēgto baznīcu altāri un iekārtas. Ir skumji raudzīties šai baznīcu kapsētā. Jāpiekriet muzeja direktoram I. Lancmanim, ka baznīcu iekārtām vieta ir nevis muzejos, bet baznīcā pie draudzes.

Attēlā: I. Lancmanis sarunājas ar nesen jaundibinātās Burtņieku draudzes pārstāvjiem. Valstij ir jāatdod draudzēm viss, kas savulaik tika paņemts...

Pirmajās Lieldienās, 26. martā, pulksten 7 un 12 prāvests Jānis Liepiņš noturēs svētku dievkalpojumu Doma baznīcā. Sākot ar šo dienu, Doma draudze atsāks regulārus dievkalpojumus savā baznīcā katru svētdienu un svētkos. Pēdējais dievkalpojums (atskaitot 1988. gada 9. oktobra dievkalpojumu) Doma baznīcā bija 1959. gada vasarā.

Krimuldas baznīcas iekšskats. Te pērnā gada 23. oktobrī pēc 24 tumsas un posta gadiem notika pirmais dievkalpojums. Draudzes mācītājs pagaidām ir profesors Roberts Feldmanis. Dievkalpojumi notiek divas reizes mēnesī.

Pūpolsvētdienā pirmais dievkalpojums notika arī Biķeru baznīcā. Sprediķoja Roberts Feldmanis.

A. Rāviņa foto

J.R. – Tā rikojas arī Jaunā Derība, izskaidrojot augšāmcelšanos: ir jāskatās pašam sevī, jātiecas sevī – ja jūs neesat kopā ar Kristu miruši, jūs nevarat ar Viņu kopā celties augšā... Apustulis Pāvils runā par iekšējo pieredzi. Kristība arī tiek skaidrota kā nomiršana, tas ir, vecā cilvēka nomiršana un jaunā rašanās vecajā.

A.L. – Ik dienas mums ir jāmirst pie krus-ta kopā ar Kristu, tikai tad mēs paši varam būt līdzdalīgi augšāmcelšanās brīnumā.

Ar vārdiem kaut ko te pierādīt ir grūti. Augšāmcelšanās ir piedzīvojums. To var tikai piedzīvot, bet ne izspriest, izstāstīt, izskaidrot. Tas ir ceļš, kas jāiet katram pašam, pierādot savu mīlestību uz Jēzu Kristu, jo par mums Viņš ir miris un par mums Viņš ir augšām-cēlies. Jo “ja mēs tikai šinī dzīvē vien ceram uz Kristu, tad esam visnožēlojamākie cilvēki” (Pāvila vēstule korintiešiem 15:19). ●

Saruna pierakstīja Aija Zūre
(Aidas Prēdeles pseidonīms – red.)

Ņemot vērā to, ka arvien biežāk rodas pārpratumi, nesaprašanās un spekulatīvi skaidrojumi, nākamajā “Svētdienas Rīta” numurā publicēsim rakstu par kristietības un nacionālo tradīciju savstarpējām attiecībām. ●

NO RUBRIKAS “BAZNĪCAS KALENDĀRU LASOT”

Papīrs panes visu

Luterāņu kalendārs jau kuro gadu ir kopumā anonīms, un lasītājs paliek (..) neizpratnē, kas ir tas cilvēks vai ļaužu grupa, kurai taču būtu jāuzņemas atbildība par gala rezultātu. Vēl jo vairāk tāpēc, ka iemesla priekam nav. Kalendārs kopumā atstāj nevarīgu, jucekliģu un ne visai godprātīgu iespaidu. Tas aizgājušo, sarežģīto, pretrunīgo, Baznīcai un tās draudzēm gan grūto, gan arī laimīgo gadu neatspoguļo pēc būtības. Draudzes un mūsu Baznīca taču īstenībā dzīvo pavisam citu dzīvi, nevis to, ko tik saldīnāti grib rādīt kalendārs. Īpaši neērti to visu lasīt tagad, kad citi periodiskie izdevumi tomēr tik klaji acis patiesības priekšā neaizver. Kāpēc Baznīcas kalendāram, taču jau patiesības pusē stāvošam izdevumam, saldi jārunā par vienu notikumu, noklusējot citus... ●

A. Prēdele

Elita Veidemane:

“Mācītājiem jāiedrošina cilvēki – esiet gaismā!”

Žurnāliste **Elita Veidemane** bija Dziesmotās revolūcijas jeb Latvijas Trešās atmodas laika izdevuma “Atmoda” (oficiāli – Latvijas Tautas frontes informatīvais biļetens līdz 1989. gadam, pēc tam – LTF laikraksts) redaktore, kad 1989. gada 26. martā tā paspārnē iznāca kristīgi demokrātisks pielikums “Svētdienas Rīts”.

Tas pats “Svētdienas Rīts”, kas piedzima 1920. gadā un kura atjaunošanas 35 gadu jubileju mēs šomēnes svinam. “Svētdienas Rīta” atjaunošanas ideja pieder mācītājam Jurim Rubenim, kurš darbojās LTF valdē, un viņš šajā projektā uzaicināja iesaistīties tolaik labi pazīstamo žurnālisti Aidu Prēdele un filozofu Ilmāru Latkovski.

Tomēr tieši “Atmoda” bija šūpulis, kurā piedzima “Svētdienas Rīts”. Kā saka Elita Veidemane – laikrakstam “Atmoda” bija pārāk plašs apskatāmo tēmu lauks un bija tikai likumsakarīgi, ka pēc dažiem mēnešiem “Svētdienas Rīta” izdošanu pārņēma Latvijas evaņģēliski luteriskā Baznīca.

Inga Reča, arhīva foto

Vai atceraties, kā toreiz, 1989. gadā, piedzima “Svētdienas Rīts”?

“Atmoda” sāka iznākt 1988. gada nogalē – 16. decembrī dienas gaismu ieraudzīja pirmais numurs. Aida Prēdele, ar kuru bijām kolēģes laikrakstā “Padomju Jaunatne”, bija vairāk noskaņota uz garīgumu. Tā kā mēs “Atmodā” nevarējām rakstīt tikai par garīgiem jautājumiem, jo mums vajadzēja aptvert visas sfēras, acīmredzot Aida izdomāja, ka ir jāizdod atsevišķs izdevums.

Atceros, vēl pirms izveidojās “Svētdienas Rīts,” 80. gadu beigās “Padomju Jaunatnē” viņa veidoja atsevišķu lapu, kas bija veltīta garīgām tēmām.

“Padomju Jaunatnē” viņa ļoti daudz nodarbojās ar lasītāju vēstulēm, rakstīja par dažādiem, pārsvarā garīgiem jautājumiem. Domāju, ka jau tad viņa sāka slikties uz Baznīcas pusi. Aida veidoja vēstulju lapu, neatceros īsti, vai tā iznāca reizi nedēļā vai vienreiz mēnesī, bet lapa kļuva ļoti populāra. Aida prata ļoti iekļūstīgi atbildēt uz lasītāju vēstulēm, sakarīgi risināt problēmas, ja tās vispār bija risināmas, tāpēc viņa lasītājiem ļoti patika.

Cik toreiz, 20. gadsimta 80. gados, Baznīcas tematika vispār ienāca padomju presē?

Maksimāli maz. Tie tomēr vēl bija dziļi padomju laiki. 80. gadu vidū sākās kaut kādas pārmaiņas, bet tik un tā garīgā tematika bija pārstāvēta ārkārtīgi nedaudz. Intervijas ar mācītājiem – tas vispār bija kaut kas neiedomājams! Pēc 1988. gada, protams, šādas sarunas parādījās, bet tie jau bija citi laiki...

Kādu jūs atceraties Aidu – kā personību, kā žurnālisti?

Viņa bija ārkārtīgi delikāta un taktiska. Nekad nepacēla balsi. Ja viņa bija uz kaut ko sadusmojusies, tā drusciņ asāk ierunājās. Bet tas bija tik ļoti nedaudz, ka to pat nevarēja pamanīt. Viņa bija mīļa – prata nomierināt, ja kāds bija satraucies, prata pateikt īstos vārdus. Domāju – viņa varēja būt laba mācītāja. Uz to Aida gāja konsekventi, ne tikai lai varētu nest Dieva vārdu, bet arī dziļu līdzjūtību, līdzī pārdzīvošanu. Šo kvalitāšu viņa bija ļoti daudz.

Vai pamanījāt viņas garīgo izaugsmi?

Viņas aiziešana studēt teoloģiju bija likumsakarīga. Es nevienu brīdi nebrīnījos, kad Aida sāka izdot “Svētdienas Rītu” – tas bija viņas lauks.

Toreiz “Svētdienas Rīts” iznāca 50 tūkstošu eksemplāru tirāžā. Kā tas vispār bija iespējams, jo tie bija pārmaiņu laiki, kad nebija ne papīra, ne krāsu...

Toreiz viss bija iespējams – ne sociālo tiklu, ne portālu taču nebija. “Atmoda” iznāca 250 tūkstošu tirāžā, no mūsdienu viedokļa tas ir neaptverams skaitlis! Laiks bija tāds, ka ļaudis gribēja lasīt kaut ko svaigu un neparastu, arī “Svētdienas Rīts” bija neparasts, jo, kā jau minēju, padomju laikā reliģiskā tematika netika aplūkota gandrīz nemaz. Tā bija atmoda. Tautas garīgā atmoda.

1989. gada jūlija “Svētdienas Rīta” numurs jau iznāca kā Latvijas evaņģēliski luteriskās Baznīcas kristīgi demokrātisks laikraksts. Kāpēc laikrakstu pārņēma Baznīca?

Tas bija ļoti likumsakarīgi un dabiski.

“Atmoda” bija LTF izdevums, bet “Svētdienas Rīts” bija tipisks Baznīcas izdevums, un loģiski, ka Baznīca to pārņēma savā paspārnē. Tam tā vajadzēja notikt. “Svētdienas Rīts” pie mums bija kā šūpulis, bet, kad bērns ir paaudzies, viņš no šūpuļa izkāpj.

Vai pēc tam, kad Aida Prēdele kļuva par mācītāju un vēlāk par Saeimas deputāti, jūs viņu satikāt?

Kā mācītāju es viņu neiepazinu, bet kā deputāti, protams, reizēm satiku. Tādu žurnālistisko krustošanos mums gan vairs nebija.

Es Aidu satiku kā Salaspils draudzes mācītāju, toreiz viņa bija arī Saeimas deputāte. No mūsu sarunām atceros, ka bezspēcība, kuru viņu izjuta darbā Saeimā, viņu ļoti nomāca... Dziļi sāpināja arī vairāku amatbrāļu attieksme pret viņu kā mācītāju.

Manuprāt, politika galīgi nebija viņas istā vieta. Domāju, ka viņa tajā vilās. Sis-

tēma, ko sagraut nevarēja, tā viņu pašu sagrāva.

Jūs esat žurnāliste jau vairāk nekā 45 gadus. Vai jūs arī nepārņem vilšanās izjūta, ka žurnālists jau neko tā īsti nevar mainīt – jā, it kā var uztaustīt karstos jautājumus, pieaicināt ekspertus un runāt par tiem, bet nez kāpēc nejēdzību Latvijā tāpēc nepaliek mazāk...

Man nav vilšanās sajūtas, tādās reizēs mani pārņem dusmas. Saprotu, ka dusmas nav nekādas pozitīvās emocijas, un tās arī mēdz cilvēku sagraut. Tāpēc man dusmas ātri pāriet, bet āķis paliek. Āķis ir tāds, ka es gribu taisnību dabūt! Kādreiz izdodas,

citkārt – nē, bet mani ārkārtīgi tracina, ka pie varas esošie pat neuzskata par vajadzīgu reaģēt ne tikai uz manām, bet pat uz tautas dusmām.

Mēs, žurnālisti, esam tikai medijs, no tautas šīs dusmas paņemam, izlaižam caur sevi un pado- dam tālāk. Bet tālāk ir – siena. Viņi aizslēpjas aiz šīs sienas, un viņus neinteresē, kas notiek Latvijas

pilsētās un laukos.

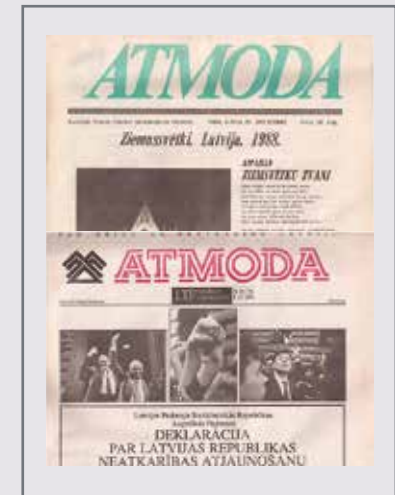
Kaut kā izdevās sapurināt cilvēkus iestāties par lauku skolu saglabāšanu, šo tēmu sāku jau pirms pusotra gada. Skatos, tagad ļaudis rīko protestus, jo uzskata, ka lauku skolas nedrīkst likvidēt, jo tas ir latviskuma pamats. Tikko kādu lauku skolu slēdz, automātiski iznīkst viss pārējais. Daudzviet laukos vairs nav ne pasta nodaļas, ne bibliotēkas, ne kultūras nama – tur nav vairs nekā! Ko ļaudis tur darīs?! Man ir gandarijums, ka sabiedrībā sāk rasties sapratne un ka esam gatavi protestēt.

Kā jūs domājat, vai šī dusma, kas pārtop intervijās, diskusijās vai rakstos, ir no Dieva ielikta vai iegūta dzīves laikā?

Gan viens, gan otrs.

Kāda jūs bijāt bērnībā, skolas gados?

Puiku bara vadone. Dzīvoju Majoros, mums bija sava komanda. Man nez kāpēc

gribējās, lai tie puikas un meitenes dara tā, kā es vēlos, tāda jocīga vadonība mani bija iekšā. Atceros, mēs aizstāvējām dzīvniekus, kuri bija pamesti vasarnīcās, palīdzējām veciem cilvēkiem – nesām ūdeni, pirkām maizīti. Gribējās redzēt, ka kaut kas mainās. Protams, tā ir dzīves pozīcija. Atceros, reiz tēvs uzšāva ar žagariem, kad biju kāpās lauzusi pūpolus. Viņš teica: “Nekad neposti dabu!” Tāpēc es vienmēr aizstāvu dabu, aizstāvu dzīvniekus, jo viņi paši sevi nevar aizstāvēt. Mamma arī vienmēr teica, ka ir jāpalīdz tiem, kuri paši sevi nevar palīdzēt. Jā, arī audzināšana bija tāda.

Kāda bija to laiku Jūrmala?

Jūrmala toreiz bija kā Venēcija – uz iznīcības robežas. Atceros, man bija 14 gadu, kad 1969. gada rudenī vētra izpostīja ļoti daudz no Jūrmalas. Noskaloja kāpas, gandrīz pārrāva šaurāko vietu starp upi un jūru. Vasarnieki jau bija prom, tolaik Jūrmala neskaitījās ekskluzīvs rajons. Tur dzīvoja “parastie ļauži”, mēs – divstāvu koka mājas pirmā stāva dzīvokļi. Dominēja Jūrmalas tradicionālā apbūve, arī mūsu mājai bija izcakoti logi ar vitražām un kokgriezumiem. Man Jūrmala ir ļoti mīļa. Bagātnieki šeit sāka rasties tikai 90. gados.

Kā tagad tur jūtaties?

Mēs dzīvojām Majoros, pēc tam – Lielupē, pēc tam atkal Majoros. Pirms 12 gadiem pārdevām dzīvokli un nopirkām Valteros māju. Valteros ir kā laukos, apkārt mežs, upe, mierīgi cilvēki. Jūrmala ir kaut kas starp pilsētu un laukiem – brīnišķīga!

Atgriežoties pie Atmodas laika, kad jūs veidojāt “Atmodu” un kad atjaunojās “Svētdienas Rīts” – tik daudz kas no tā, par ko tolaik cīnījāties, tomēr nav piepildījies.

Ir notikusi gan attīstība, gan degradācija. Toreiz mēs cīnījāmies par brīvu un neatkarīgu Latviju, ko arī ieguvām. Mūsu vīzija bija tāda, ka Latvija būs brīva, neatkarīga un labklājīga valsts, kurā valsts pagriezīs savu seju pret cilvēkiem un palīdzēs cilvēkiem attīstīt pašu valsti. Vajadzēja veidoties labai mijiedarbībai, taču šis mijiedarbības nav.

Diemžēl tie cilvēki, kuri uzskata, ka viņi ir valsts idejas nesēji, tēlo represīvos orgānus un liek arvien lielāku slogu uz iedzīvotājiem, lai viņiem būtu grūtāk dzīvot. Es nesaprotu, kāpēc tā notiek. Tas ir ne-taisnīgi. Otrs – kādreiz mēs bijām atkarīgi no Maskavas, tagad mēs esam atkarīgi no Briseles – kā tur pūtīs, tā mums būs jādzied līdzī.

Tad kāda ir mūsu neatkarība? Protams, mums bija jāiestājas Eiropas Savienībā (ES), jo citu variantu nebija, bet tagad Briseles kabineti diktē, kas mums ir jādara, – uzspiež bēgļu kvotas un vēl veselu rindu ar nejdzībām, kas ir jāievēro. Kāpēc?! Jo tie, kuri savulaik veidoja ES, nedomāja, ka ikvienai valstij ir jāpakļaujas Briseles centram. Tieši otrādi – ir jāsiglabā savs patstāvīgums, savs valstiskums un sava nacionalitāte. Taču šeit viss notiek

.. mācītājiem vajadzētu vairāk runāt ar sabiedrību, jo viņiem ir, ko teikt, jo viņi tomēr citādāk redz pasauli. Sabiedrībai tas noteikti nāks par labu..

otrādi, un tas ir ļoti bēdīgi.

Mazliet papētiņu jūsu feisbuka (FB) ierakstus – savā privātajā telpā jūs rakstāt tikai par dzīvniekiem. Tas nozīmē, ka cilvēkos esat vīlusies?

Pati savus rakstus tur nelieku iekšā, jo tad momentā ir klāt FB cenzūra. Pat ja ielieku kaut ko

nenozīmīgu, atnāk paziņojums, ka publicētais neatbilst FB noteikumiem. Tāpēc es FB rakstu tikai par dzīvniekiem.

Tad es gribu jūs iepriecināt – citi izraksta no jūsu intervijām citātus un savstarpēji dalās.

Es arī to esmu pamanījusi, bet es pati ar tiem nedalos, jo zinu, ka man atkal piesiesies.

Interesanti, vienā no nesēnājam jūsu intervijām ar aģentūras “Latvijas fakti” vadītāju Aigaru Freimani, sākat runāt par melno gulbi...

Aigars par to sāka runāt. Es arī par to bieži domāju – tas taču nevar turpināties mūžīgi, ka ikvienam nākamā valdība kļūst arvien nespējīgāka risināt sev uzticētos uzdevumus. Tāpat kā daudzi komentētāji runā par karu Ukrainā un politisko situāciju Krievijā – ir jānotiek kaut kam,

ko neviens negaida, bet kas varētu izmainīt bezcerīgo situāciju. Arī viņi runā par “melno gulbi”.

Man personīgi tas sasauca ar tekstiem no Bībeles, kad pirms diviem tūkstošiem gadu jūdi gaidīja Mesiju. Visi gaidīja, ka pasaules Glābējs un Valdnieks nāks no ķēniņa pils, taču Viņš, lūk, piedzima kūtī un izmainīja nevis politisko pasaules gaitu, bet gan cilvēku apziņu. Un turpina mainīt joprojām.

Stāsts par Jēzu, kurš piedzimst kūtī, ir arhetips. Protams, ka melnā gulbja arhetips sasauca ar Jēzus piedzimšanas stāstu – ka varētu nākt melnais gulbis kā neparasts atrisinājums. Noteikti tas mīt cilvēku zemapziņā, domājot par visām šausmām, kas šobrīd notiek. Jo es arī neredzu loģisku un tradicionālu atrisinājumu. Melnais gulbis kā tēls, kā neparasta atrisinājuma ideja – mēs visi to gaidām. Gribas ticēt, ka tas tā varētu būt. Gaidām.

Ko, jūsuprāt, mums vajadzētu darīt, gaidot, kad melnais gulbis parādīsies?

Mums vajadzētu mēģināt nomierināties. Jo trauksme sabiedrībā, pateicoties austrumu kaimiņu nelietīgajam deģenerātam (es viņu citādāk nevaru nosaukt), ir jūtama visu laiku. Un vēl – katram ir jāatrod kāds, kam palīdzēt. Kāds, kurš pats par sevi nevar parūpēties. Vajag samīļot citam citu, vajag apķerties. Kaut vai nobūcot uz vaiga un pateikt: neuztraucies, viss būs labi! Uzvarīsim piparmētru tēju, padzēsim to un padomāsim, cik rīt saule skaisti lēks... Kā latviešu tautas dziesmā: “Asīnaina diena ausa, sudrabota saule lēks.” Dzīvot ar cerību, ka melnais gulbis atnāks un saknābās tos, kurus vajag saknābāt, un apmīļos ar saviem spārnieniem tos, kuri ir jāapmīļo.

Ir jāatgriežas pie labestības, pie līdzjūtības, pie empātijas. Pie tā, ka tu gūsti gandarījumu no tā, ka esi kādam palīdzējis, nevis ka gūsti prieku, ka esi kādam iespēris.

Kādu jūs šodien redzat Baznīcas vietu un lomu Latvijas sabiedrībā?

Jau vairākus gadus piedalos dažādās Lūgšanu brokastīs – gan valsts, gan Jūrmalā rīkotajās. Jūrmalā mēs esam neliela aktivistu grupiņa (tajā darbojas Dubultu draudzes mācītājs un vēl dažas sievietes), un mēs brokastis organizējam jau otro gadu.

Man ir vajadzīgas šīs Lūgšanu brokastis, kurās ēdam brokastis, ir dievvārds, ir liecības par Dieva darbiem, ko kāds ir pieredzējis, kā Dievs viņam ir palīdzējis. Mūzika, uzrunas. Tā ir trīs stundu garīga atpūta kopā ar cilvēkiem, kuri ikdienā varbūt nedomā tāpat kā es, bet tajā brīdī mēs esam uz viena viļņa. Man ir vajadzīga šāda garīgā saikne.

Es neesmu bieža baznīcā gājēja, bet man ir nepieciešamas dažas reizes gadā aiziet uz baznīcu. Augusta vidū braucu arī uz Aglonu. Kopā ar draugiem piecas dienas dzīvojam pie ezera, bet man vajag ieiet arī baznīcā, pasēdēt un padomāt. Man pat sprediķis nav vajadzīgs, bet vienkārši pasēdēt un palūgt Dievu. To var darīt arī mežā un jebkur citur, tomēr baznīca vienmēr būs vieta, kur patverties. Tu ieej baznīcā un esi patvēries Dieva sargājošā kupolā. Baznīcas palīdz attīrīties. Pagājušo gadu garāmbraucot piestājam un iegājām Liksnas baznīcā. Nofotografēju Jaunavu Mariju: no loga gaismas stari tā slīpi krita – tas bija tik skaisti! Nodomāju – gaisma ienāk tevī caur Jaunavu Mariju, caur baznīcu – es ilgi skatījos uz šiem stariem un domāju: cik tas ir dabiski un saprotami.

Jūsuprāt, vai Baznīcas balss sabiedrībā šobrīd ir dzirdama?

Grūti pateikt, jo man ar Baznīcu ir savas attiecības, un es nezinu, kādas ir pārējiem... Ļaudis iet svētceļojumos uz Aglonu, tas ir ļoti pozitīvi. Varbūt Baznīcu vadītājiem vajadzētu biežāk sniegt intervijas, ne tikai “Svētdienas Rītā”, bet arī laicīgajos laikrakstos un žurnālos. Protams, viņi intervijas neatsaka, bet viņiem vajadzētu būt aktīvākiem, vajadzētu vairāk runāt. Jo viņi nekad nemācīs neko sliktu, tieši otrādi – parādīs ceļu tiem, kuri ir apmaldījušies.

Vai nav tā, ka laicīgie žurnālisti baidās no mācītājiem – vēl sāks mācīt, kā vajag dzīvot...

Es daudz esmu intervējusi mācītājus!

Varbūt mācītāji domā: nu ko tad es uzbāzīšos... Novadu izdevumi vairāk intervē savus vietējos garīdzniekus, kamēr valsts nozīmes gandrīz vienmēr tikai jau “pārbaudītos” un populārākos...

Bet tā nav uzbāšanās – es to redzu kā palīdzību sabiedrībai, kas īstenībā ir atstumta. Varbūt daudzi domā: ja man valdība neko nevar pateikt, tad ko gan man pateiks mācītāji?! Domāju, ka tieši mācītājiem vajadzētu vairāk skaidrot situāciju,

vairāk iedrošināt cilvēkus būt gaismā, būt pateicībā, būt kopā ar Dievu. Varbūt dariet vismaz tā kā es – četras reizes gadā aiziet uz baznīcu, palūdzieties. Varbūt tas kaut ko izmainīs jūsu dzīvē.

Tā tad jūs domājat, ka tas būtu tikai normāli, ka mācītāji paši piezvanītu uz avīzes redakciju un teiktu: “Man ir ko teikt, es gribu sniegt interviju.”

Tas būtu lieliski! Būtu neprāts, ja kāda avīze atteiktu. Bet, ja atteiks, atteiks, tomēr es domāju, ka mācītājiem vajadzētu

vairāk runāt ar sabiedrību, jo viņiem ir, ko teikt, jo viņi tomēr citādāk redz pasauli. Sabiedrībai tas noteikti nāks par labu.

Baznīcai ir tiesības izteikties par jebkuru jautājumu, jo mūsu valsts sastāvā ir arī Baznīca. Tas, ka Baznīca ir nodalīta no valsts, nozīmē tikai to, ka valsts nejaucas Baznīcas lietās, nevis otrādi. Baznīca var izteikt savu viedokli, tāpat kā jebkurš cits. Mācītāji, esiet aktīvi, ejiet un paudiet savu pasaules uzskatu, tas būs jūsu pienesums Latvijas sabiedrībai. ●

REKLĀMA

Vai migla klidīs arī šoreiz?

Nu jau tālajā 1990. gadā savu pirmo grāmatu "Vai migla klidīs?"¹ Juris Rubenis iesāka ar tik zīmīgo dialogu no Māras Zālītes lugas "Dzīvais ūdens" (1988):

"Priesteris: Mums jāsaprot, ka migla tūdaļ klidīs.

Mācekļi: Bet vai tā klidīs?

Priesteris: Vienalga jāsaprot.

Mācekļi: Pat ja tie būtu meli?

Priesteris: Tie nebūs meli. Migla klidīs."

Komentējot Juris Rubenis raksta: "Priesteris – nezina, kā spēš izklīdināt miglu. [...] cilvēks kā Priesteris, kurš pazaudējis saistību ar patiesību, ar Dievu..."

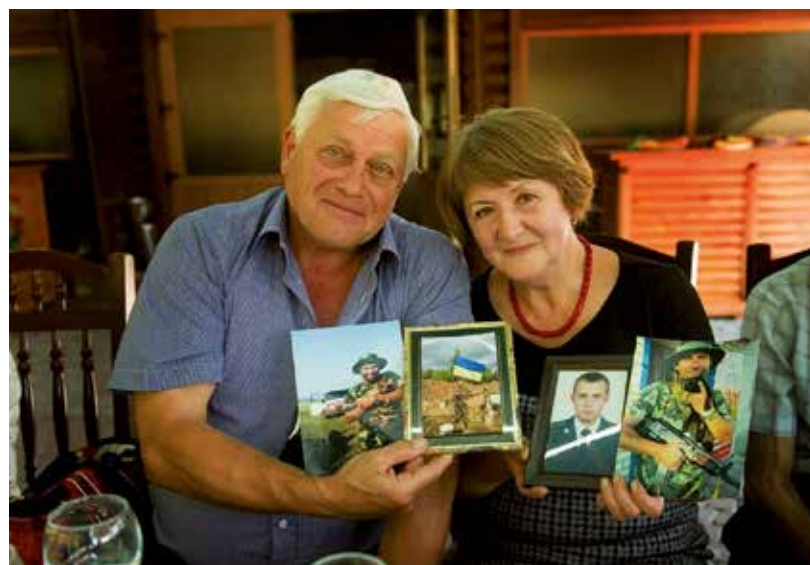
Ukrainas karavīri, manuprāt, ar savu upuri veido sēklu jaunai Eiropai, jaunai pasaulei, kurā pamatvērtības vairs atkal nebūs tikai teorētiskas. Pārāk liels upuris... bet acīmredzot cits nav iespējams. Foto – Irīna Boronskaja-Voroņina

Daudzkārtējās paZīmes rāda, ka esam atkal nokļuvuši kādā pavisam īpašā miglas periodā. Lai gan, iespējams, šī miglas klātbūtne jau bijusi ilgu laiku, varbūt arī gandrīz vienmēr, bet tikai tagad mēs to esam ievērojuši daudz saasinātāk. Un tik daudz kas šajā visumā trauslajā laikā ir atkarīgs no kāda atsevišķa izteikuma, no kādas atsevišķas rīcības. Jā, tas ir kara laiks, kurā neviens no mums neplānoja, nedomāja nokļūt. Katru dienu mēs aizlūdzam par Ukrainu, katras dienas Ukrainas kritušajiem un ievainotajiem...

Daudzi no mums dara tūkstošiem lielu lietu un arī it kā sīkumu, lai atvieglotu Ukrainas cietējus, lai stiprinātu karavīrus. Un ne jau tikai tāpēc, ka esam lieliski cilvēki (lai gan mēs tādi arī tiešām esam, tik daudzas rīcības to apliecina, un ukraiņi tiešām par mums saka patiesību – mēs esam lieliska valsts un arī lieliska tauta, vismaz tajā, kāda ir mūsu rīcība pret viņiem patlaban!). Tomēr ir vēl viens skaidrs un intuitīvi nolasāms motīvs – tas nepārprotami ir arī mūsu karš. Daudzkārt atkārtota, bet nu jau arī racionāli uztverama doma – apdraudējums Baltijas valstīm patiesi ir realitāte, ne sapņains izdomājums. Tieši tādēļ, nu jau vismaz pusotra gada laikā izdzirdot kārtējo (grūti nu jau vairs saskaitīt 3., 4., 5. vai 6. reizi tas atkārtojas), it kā kļūdaino, bet šoreiz tik nepārprotami skandalozo izteikumu no Vatikāna galvenā pārstāvja, kurš nez kāpēc (vismaz patlaban tas ir ļoti neizprotami) lieto Franciska vārdu, mēs (vismaz daudzi no mums) to uztvērām kā dziļi personīgu aizvainojumu. Jo tas bija/ir arī aizvainojums ne tikai Ukrainas varoņgājai cīņai un varoņiem, kas ikdienas uzpuvējoties zaudē savas dzīvības, veselību, tas noteikti ir nepārprotams aizvainojums visai Austrumeiropai tās traģiskajā liktenī, visiem tiem, ko krievijas (atbalstot ukraiņu tradīciju patlaban, šie vārdi rakstāmi ar mazajiem burtiem), psrs fašistiskais režīms ir represējis –

nogalinājis, izsūtījis – aizvadītā gadsimtā arī mūsu valstī. Cilvēkam, kas savu autoritāti ir tik dīvaini mēģinājis lietot, lai konflikta sākumā Ukrainai netiktu sūtīta palīdzība ieroču formā, cilvēkam, kas 2022. gada Lielajā piektdienā Vatikāna Krusta ceļa 13. stacijā (kurā Kristus tiek sists krustā) par katru cenu panāca, lai tajā piedalās ukraiņu un krievu ģimenes, un laikā, kad krievijas karaspēks iznīcināja Ukrainas civiliedzīvotājus, izveidoja meditāciju, kuru Ukrainas grieķu katoļu, Romas katoļu un valdības pārstāvji bija spiesti noprotēt (meditācijas vietā bija klusums), cilvēkam, kas šajos kara apstākļos, ikdienas mirstot civiliedzīvotājiem, sarunā ar krievijas studentiem uzdrošinās runāt par dižo krieviju – Pēteri I un Katrīnu II, manuprāt, nav tiesību lietot vārdu "Francisks", kas apzīmē līdzjūtību, empātiju līdz galējai pakāpei pret cilvēku, kas ir nonācis nelaimē, kas cieš. Un tāda patlaban ir visa Ukraina. Tāda jau bija tendence līdz pēdējam, dīvainajam izteikumam par "baltā karoga pacelšanu", pēc kuras Ukraina izsauca uz pārrunām Vatikāna vēstnieku Ukrainā. Tik daudzi – gan ticīgie, gan neticīgie intelektuāļi – šajās dienās atceras un piesauc Jāni Pāvilu II. Arī ar argumentu – nekas tāds viņa laikā nevarētu notikt.

Jānis Pāvils II bija gandrīz vai absolūta autoritāte Austrumeiropā visās kristiešu grupās, visās konfesijās. Viņa laikā arī likās pilnīgi

Kritušā varoņa vecāki. Foto – Irīna Boronskaja-Voroņina

Bet pagaidām – tas notiek katru dienu, kamēr ASV un Vatikānā ir iespējas "filozofēt"... Laikam ritot, starp citu, fašisma mēris krievijā pieņemas spēkā. Reāla ugunsgrēka (kara) laikā ir vajadzīga rīcība, ne filozofija – gan "popiem", gan politiķiem. Foto – Arnis Šablovskis

neiedomājumi, ka varētu pienākt laiks, kad par kāda no viņa pēcteča izteikumiem kristiešiem varētu nākties mulst. Vismaz Ukrainā (un šķiet, ka jau ne tikai) šī brīža Vatikāna galvenais cilvēks nu jau to ir iespējis vairākkārt.

Jānis Pāvils II arī ne tik daudz runāja par iespējamo vizīti Ukrainā, viņš vienkārši tur 2001. gadā aizbrauca, un šo notikumu praktiski visi tur atceras ar lielu cieņu un pateicību. Viņa stāja, viņa sūtītie garīgi signāli, ko viņš raidīja publiskajā telpā Austrumeiropas virzienā, bija nepārprotami, tie bija iedvesmojoši un Evaņģēlija taisnīguma virzienā vērsti.

Viņam bija spēja, dāvana skaidri izšķirt, kas ir taisnīgs karš, aizstātot savu tēvzemi, savu tuvāko, vājāko pret kļaju vardarbību, un kas ir netaisnīgs karš, savos motīvos ar laupītāju, melu un varas ambīcijām piepildīts. Tas pilnīgi noteikti nav viens un tas pats... Un mēs Austrumeiropā to zinām, atceramies vairāk nekā jebkurš cits pasaulē. Tātad – pilnīgi noteikti Vatikāna galvenais pārstāvis vairākkārt šā netaisnīgā kara laikā (kur agresors un upuris ir skaidri saskatāmi) publiskajā telpā ir raidījis signālus, kas ir pilnīgi pretēji Evaņģēlija Garam un būtībai (vismaz manā sapratnē). Šāda rīcība pilnīgi noteikti nav palīdzējusi risināt šā pilna mēroga kara problēmas, bet, gluži otrādi, tās rezultātā agresors ir sajutis netiešu atbalstu savai rīcībai (par to liecina kaut vai tas, kā fašistiskās krievijas propaganda katru šo it kā "kļūmi" ir izmantojusi savām vajadzībām). Tajā pašā laikā mēs neesam dzirdējuši aicinājumus atbrīvot krievijas politeslodzītus, pārtraukt vajāšanas pret tiem pareizticīgo priesteriem krievijā,

kas neatbalsta kara propaganda. Savulaik Jānis Pāvils II iestājās arī par Latvijas sirdsapziņas mocekļiem un politeslodzītajiem Sandri Rīgu un Lidiju Lasmani. Mums tiešām ir iespēja salīdzināt.

Ukraiņu disidents **Miroslavs Marjonovičs** (viņš pavadījis septiņus gadus psrs cietumos), patlaban viņš ir arī Līvivas katoļu universitātes vicerektors, šādi komentēja pāvesta izteikumus: "Esmu šokēts. Garīgi viņš joprojām dzīvo Latīņamerikā. Viņa līdzjūtība un simpātijas pret ukraiņiem ir tikai kā pret kādu mazu tautu, kas uzdrošinājusies cīnīties ar lielo un DIŽO krieviju, neapzinoties, ka tā noteikti kritīs! Pāvests Francisks ir aizmirsis Bībeles stāstu par Dāvidu un Goliātu."

Ukrainas grieķu katoļu arhibīskaps **Svjatoslavs Ševčuks**: "Ukraina ir ievainota, bet ne iekarota! Ukraina ir pagurusi, bet tā stāv un stāvēs! Ticiet man, nevienam nav ne mazākās domas par padošanos!"

Arī mūsu Austrumeiropas politiķi reaģēja gana adekvāti. Polijas ārlietu ministrs **Radoslavs Sikorskis**: "Kā būtu, ja līdzsvara labad mudinātu Putinu būt drosmīgam izvest savu armiju no Ukrainas? Tad nekavējoties iestātos miers bez nepieciešamības vest sarunas."

Arī Latvijas prezidenta **Edgara Rinkeviča** komentāra teikums ir vietā: "Ar ļaunumu jācīnās un tas jāuzvar, lai ļaunums paceltu balto karogu un kapitulētu!"

Kara pirmajā gadā Ukrainas karavīriem bija arī šāds sauklis: "Mēs Dievam ticam vairāk nekā pāvests Romā!" Toreiz tas bija tikai tāds izteiciens, piepildīts ar ukraiņu vitalitāti un viņu īpašo spēju jokot. Bet nu joks, iespējams, kļuvis arī par pilnu patiesību.

Ukraina savas Lieldienas šogad sagaidīs 5.maijā – ar cerību, ka ar Eiropas un ASV palīdzību jau būs sākusies patiesa Ukrainas Augšamcelšanās! Un šoreiz – tā noteikti būs arī mūsu Augšamcelšanās! Foto – Irīna Boronskaja-Voroņina

Kā gan lai neatceras, ka 2000. gada 12. martā Jānis Pāvils II vadīja ceremoniju, kurā lūdza piedošānu "par Baznīcas bērnu pagātnes un tagadnes vainām". Kādā brīdī šajā Grēku nožēlas liturģijā viņš lūdzās:

"Kungs, visu ļaužu Dievs, noteiktos vēstures posmos kristieši brīžiem ir padevušies neiecietībai un nav bijuši uzticīgi lielajam mīlestības bauslim, tādējādi apraipt Baznīcas, Tavas Līgavas, godu. Apžēlojies par saviem grēcīgajiem bērniem un pieņem mūsu apņemšanos tiekties pēc patiesības un to veicināt mīlestības lēnprātībā, skaidri apziņoties, ka patiesība pati sevi aizstāv. To mēs lūdzam caur Kristu, mūsu Kungu.

Dievs, mūsu Tēvs, Tu vienmēr uzklausi nabagu saucienus. Cik gan daudzkārt kristieši paši nav spējuši Tevi atpazīt izsalkušajos, izslāpušajos un kailajos, vajātajos, ieslodzītajos un tajos, kas nespēj paši sevi aizstāvēt, īpaši dzīves pirmajos mirkļos. Mēs lūdzam Tavu piedošānu par visiem tiem, kas ir netaisnīgi rīkojušies, paļaujoties uz bagātību un varu un parādot nicinājumu pret "mazajiem", kas Tev ir tik dārgi. Apžēlojies par mums un pieņem mūsu nožēlu. To mēs lūdzam caur Kristu, mūsu Kungu."

Ja šo tekstu lasītu kādi no katoļiem, tiem būtu iespēja izsaukties – Jāni Pāvili II, lūdz Dievu par mums un arī par savu Baznīcu! Patiešām ir, par ko... ●

Mazliet izbrīnīts, bet diemžēl vairs ne pārsteigts – **Arnis Šablovskis**, Rīga–Līviva

1 Rubenis, Juris. *Vai migla klidīs?* Rīga: LELB, 1990.

Daudzpusīgais CrossFit

Ikšķiles iecirkņa palīgmācītāja Mārtiņa Muižnieka aizraušanās ir... *CrossFit*. Nu, mīļie lasītāji, cik daudziem no jums uzreiz ir skaidrs, par ko būs stāsts?

Alnis Auziņš, foto no Mārtiņa Muižnieka personiskā arhīva

Ši nu ir tāda aizraušanās, kas prasa plašāku paskaidrojumu. Ko vispār nozīmē vārds *CrossFit*, vai tos iespējams kaut aptuveni iztulkot latviski? Gatavodamies sarunai, tīmeklī palasījos: fiziskā spēka, izturības, līdzsvara, elastības attīstīšana, bet ne tradicionālā trenāžieru zālē. Tātad...

CrossFit ir visaptverošs fiziskās sagatavotības sporta veids, kas ietver spēka un izturības vingrinājumus. Šis treniņu kopums apvieno elementus no svarcelšanas, aerobikas, vingrošanas un citām disciplīnām, tā radot daudzpusīgu un intensīvu fizisko aktivitāti. Pašu terminu *CrossFit* grūti precīzi iztulkot latviski, bet aptuveni tas nozīmē krustotu (jeb daudzpusīgu) fizisko sagatavotību. Treniņos tiek attīstītas ne tikai fiziskās spējas, bet arī tehnika, līdzsvars un izturība.

Kā un kad pie tā nonācāt? Vai kāds ieminējās vai izlasījāt reklāmu?

Tas aizsākās Francijā 2017. gadā. Toreiz Latvijas bobsleja izlases sastāvā piedalījās Eiropas kausa sacensībās. Tām gatavojoties, mans komandas biedrs Māris Priekulis atrada iespēju mūsu komandai aiziet patrenēt vietējā *CrossFit* zālē, arī citu valstu komandas tajā zālē sportoja, līdz ar to nebija grūti Latvijas komandai piebiedroties *CrossFit* zāles klientu lokam. Mārim jau bija priekšzināšanas par šo sporta veidu, un viņš ar to iepazīstināja arī mani. Atgriežoties Latvijā, pēc sacensību sezonas noslēguma un pirms jaunās bobsleja treniņu sezonas sākuma abi ar Māri nolēmām aiziet uz treniņu kādā

no *CrossFit* sporta zālēm Rīgā. Jaunais sporta veids man uzreiz iepatīkās. Es to uztvēru kā iespēju efektīvi sevi uzturēt sportiskā formā līdz nākamajai bobsleja sezonai. Arī pēc sporta gaitām bobsleja izlasē es vēl aizvien turpinu nodarboties ar *CrossFit*.

Cik daudz laika prasa viena nodarbība?

Parasti tā ilgst aptuveni stundu, un tajā iekļautas dažādas daļas: iesildīšanās, tehniskās prasmes, WOD (*Workout of the Day* jeb dienas treniņš) un atsildīšanās. Darbojoties grupā, treneris sniedz padomus visa treniņa laikā, palīdzot gan iesācējiem, gan pieredzējušiem sportistiem pilnveidot prasmes. Lielākajā daļā gadījumu treniņi ir grupu nodarbības, kurās katrs veic to pašu treniņu, bet pielāgotu savām spējām.

Ko tieši jums dod šis hobijs? Fiziskajā un varbūt ne tikai fiziskajā ziņā vien? Vai tas ietver nedaudz īpašu dzīvesveidu, piemēram, ēšanas režīmu? Vai jūtat kādas pārmaiņas, kopš darbojaties šajā virzienā?

Jā, man *CrossFit* ir attīstījis ne tikai fizisko formu, spēku un izturību, bet devis arī psiholoģiskus ieguvumus. Tas ir uzlabojis manu pašdisciplīnu, mērķtiecību un spēju pārvarēt grūtības. *CrossFit* veicina arī īpašu dzīvesveidu, kas ietver veselīgu ēšanas režīmu.

Saprātu, ka *CrossFit* katrs trenējas atsevišķi, tomēr veidojas arī sava kopiena, domubiedru grupa.

Tiešām, *CrossFit* kopiena ir viens no šī hobijs lielākajiem ieguvumiem. Tā sniedz iespēju satikt cilvēkus ar līdzīgām interesēm un bieži vien pārsniedz treniņu zāles robežas. Dalībnieki mēdz dalīties ar padomiem, atbalstu un pat savām personiskajām dzīves pieredzēm. Pašlaik gan trenējos viens. Gadu garumā ir sakrājies inventārs, ir arī atbilstoša vieta, un es tur esmu izveidojis pat savu sporta zāli.

Cik populārs *CrossFit* ir Latvijā? Vai tas ir domāts tikai jauniem cilvēkiem? Vai arī seniori var pamēģināt?

CrossFit popularitāte Latvijā aug. Aizvien vairāk cilvēku meklē iespējas, kā uzlabot savu fizisko un garīgo labsajūtu, un *CrossFit* piedāvā pievilcīgu alternatīvu tradicionālajām sporta nodarbībām. Precīzus datus nezīnu, bet droši var teikt, ka šī kustība kļūst aizvien populārāka. *CrossFit* ir piemērots cilvēkiem jebkurā vecumā un fiziskajā sagatavotībā, sākot no jauniešiem līdz pat senioriem, visiem, kas meklē iespējas saglabāt aktīvu dzīvesveidu.

Vai *CrossFit* jomā notiek arī kādas sacensības?

Jā gan. Sacensības ir būtiska *CrossFit* kultūras daļa – ar dažādiem pasākumiem gan vietējā, gan starptautiskā līmenī. Sacīkstes dod iespēju sportistiem pārbaudīt savas prasmes konkurences apstākļos un svinēt savus sasniegumus kopā ar līdzīgi domājošiem cilvēkiem.

“Baznīcas gadagrāmatā” minējāt, ka nodarbību laikā klausāties enerģisku mūziku, arī patriotiskas dziesmas. Vai varat minēt dažas konkrētas? Vai šādas mūzikas klausīšanās, tā teikt, tīri idejiski sader kopā ar treniņu enerģisko raksturu?

Tā ir, ka enerģiskas un motivējošas dziesmas ir neatņemama treniņu sastāvdaļa. Man pašam patīk klausīties dažādas dziesmas, tostarp arī patriotiskās, kas piešķir papildu motivāciju. Tādas ir, piemēram, “Pāri stepēm un Krievijas purviem”, “Asinsvārdi”, “Zvietgint zviedza kara zirgi”, “Ai, bāliņi!”.

Pētera ticības klints

Ivars Jēkabsons, mācītājs

Kāda ģimene naktī piedzīvoja briesmīgu negaisu. Šķita, ka nams tūlīt sabruks. Bet visus pārsteidza mazs zēns, kas sauca pēc vecākiem... Kad istabā iesteidzās vecāki, bērns tūlīt norimās. Viņš sacīja: nu, ja tētis ir mājās, viss būs labi! Tad, pagriezies uz otriem sāniem, mierīgi tik' gulēja tālāk. Apkārt troksnis un negaiss, bet viņam sirdī miers un drošība, jo ir mīļā mamma un stiprais tētis. Viņi taču zinās, ko darīt, ja kaut kas notiks.

Vai tā nav naiva bērna pašārvība? Vecāki zina, cik patiesībā cilvēcis spēks ir niecīgs dabas stihijas priekšā. Tomēr ir tik labi, ka mums līdzās ir uzticami cilvēki, kuru dēļ varam justies drošībā un kopīgi atrast ceļu ticībā. Jo visiem kopā ticība pat vētrā sniegs mieru un grūtībās – cerību. Tā tas bija mācekļiem uz jūras, kas pieredzēja, kā Jēzus apklusina vētru.

Viņu vidū bija Sīmanis, kuru Jēzus kā vienu no pirmajiem aicināja mācekļu pulkā – no zvejnieka aicināja kļūt par apustuļi. Kad Jēzus jautāja mācekļiem, kas Es esmu, tieši Sīmanis atbildēja: “Tu esi Kristus, dzīvā Dieva Dēls.”

Jēzus viņam teica: “Svētīgs tu esi, Sīmani, Jonas dēls, jo miesa un asinis to tev neatklāja, bet Mans debesu Tēvs.” (Mt 16) Tā Sīmanis ieguva jaunu vārdu – Pēteris, tas nozīmē “klints”. “Uz šīs klints Es celšu savu Baznīcu,” sacīja Jēzus, “un elles vārti to neuzveiks. Es tev došu Debesu valstības atslēgas.” Sīmanim Pēterim pašam vēl bija jānoiet garš ceļš, līdz šī atklāsmē par Jēzu kļuva paliekoša un nemainīga. Varoņi pat ticībā, šķiet, netop vienā dienā. Pēteris uzreiz nu nemaz neizskatījās pēc laba draudzes celtniecības materiāla – drīzāk viņš bija akmens, kas pinas pa kājām. Jo jau tūlīt mazliet vēlāk Sīmanis cenšas Jēzu aizkavēt pieņemt cilvēces glābšanas krustu... Un Kristus ciešanu laikā Sīmanis pat trīs reizes noliedza, ka Jēzu vispār pazīst. Taču Jēzus palīdzēja Sīmanim atgriezties grēku nožēlā un drīz pēc savas augšāmcelšanās viņam jautāja: ne tikai vai tu tīci, bet vai tu Mani mīli? Un tad Sīmanis kļuva par istu draudzes balstu un ganu, kas vairs nevirās ne ciešanu, ne nāves Kristus dēļ.

1. Pētera vēstules 2. nodaļā ir rakstīts: “Kārojiet kā patlaban piedzimuši bērni pēc garīgā tīrā piena, ka jūs ar to augat un topat izglābti, ja jūs esat baudījuši, ka Tas

Kungs ir labs. Ejiet pie Viņa kā pie dzīva akmens, kas gan cilvēku atmests, bet Dievam izredzēts un dārgs. Un uzceliet no sevis pašiem kā dzīviem akmeņiem garīgu namu un topiet par svētu priesteru saimi, nesot garīgus upurus, kas Dievam ir patīkami, caur Jēzu Kristu.”

Tā Sīmanis Pēteris aicina celt draudzi, celt sabiedrību no stiprām, garīgām personībām kā no dzīviem akmeņiem. Tu un es ticībā esam svēta priesteru saime – Dieva bērni, Dieva tauta Kristū.

PADOMĀ!

Vai esi labs materiāls – balsts draudzei, ģimenei, sabiedrībai? Vai varbūt esi klupšanas akmens citiem? Ļoti daudz ticībā un dzīvē izšķir personības. Novērtē arī tu savu vietu un lomu dzīvē un draudzē. Nenoniecini sevi – tu esi vajadzīgs Dievam un draudzei, un citi ir vajadzīgi tev. Taču pats svarīgākais ir tavš garīgais pamats, tavš garīgās saknes – tavš ticības enkurs – un arī tavi ticības draugi līdzās. Sīmanis Pēteris izauga par stipru vīru, kas dzird debesis un spēj balstīt citus. Arī tu to vari. Kristus to var tevī atrast. Lai Dievs tevi vada un svētī tajā! ●

Apustulis Pēteris

"Lūk, cilvēks!"

Sagatavojuši Rīgas 1. Kristīgās pamatskolas direktore Iveta

1 Izlasi Mateja evaņģēlija 16. nodaļu no 13. līdz 19. pantam!

2 Apskati zīmējumu!

3 Atbildi uz jautājumiem: – Ko vēl Jēzus jautāja? – Kāds ir Pētera istais vārds? – Par ko Jēzus slavē Pēteri?

4 Uzzīmē savu dzīvokļa atslēgu!

"Esiet vienmēr

gatavi atbildēt

ikvienam,

kas prasa jums

paskaidrojumu

par cerību

*kas mīt jūsos."**

(1Pt3:15)

** 2024. gada aprīļa lozungs*